

Issued on 17-5-60

Volume. X

No. 5

11th December, 1959
(Friday)

Andhra Pradesh Legislative Assembly Debates OFFICIAL REPORT

Part II—Proceedings other than Questions and Answers.

CONTENTS

	Pages
Announcement re : Change in party position	.. 194
Business of the House	... 194-195
Government Bills	
The Andhra Pradesh Public Libraries Bill, 1959	
—Passed	... 196-216
The Madras Animals and Birds sacrifices prohibition (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1959	
Circulated for eliciting public opinion	.. 217-227
The Madras Estates Land (Reduction of Rent) Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1959, as reported by the Select Committee	
—Postponed	... 227
The Andhra Pradesh Ancient and Historical Monuments and Archaeological Sites and Remains Bill, 1959	... 228-239

NOTE: * at the commencement of the speech denotes confirmation not received in time from the Member.

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES
[Part II-Proceedings other than Questions and Answers]
OFFICIAL REPORT

*Twenty-third day of the Ninth Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly*

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Friday, the 11th December, 1959

The House met at Nine of the Clock

[Mr. Speaker in the Chair]

QUESTIONS AND ANSWERS

(SEE PART I)

ANNOUNCEMENT

re: Change in Party position

మిస్టర్ స్పీకర్ : శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నంగారు unattached independent గా ఉంటామన్నారు. సోషలిస్టు డెమోక్రటిక్ పార్టీ రద్దు అయినందువల్ల వారు ఏ పార్టీలో చేరక unattached independent గా ఉంటామని అన్నారు.

BUSINESS OF THE HOUSE

మిస్టర్ స్పీకర్ : నావద్దకు రెండు adjournment motions వచ్చినవి ఒకటి శిస్తులు వసూలుచేయడముగురించి వచ్చింది. సభ్యులంతా అడుగుతున్నదే. ఇంకొకటి శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావుగారు యిచ్చినారు. ఖరీఫ్ పంటలు తెలంగాణాజిల్లాలలో fail అయివాయని చాల బాధపడుతున్నారని, చాల కష్టముగా ఉందని వారు adjournment motion ఇచ్చారు. అట్లాంటప్పడు పాతబాకీలు వసూలుచేస్తున్నారని తెలంగాణాజిల్లాల మొత్తముమీద ఇచ్చారు. దానిని నేను disallow చేస్తున్నాను. అది adjournment క్రిందకు రాదు. ఈ విషయమును గూర్చి ఒక రోజున చర్చిస్తాము కనుక అప్పుడు general గా discuss చేద్దాము.

శ్రీ ఆర్. నారాయణరెడ్డి (భువనగిరి) : అది స్వరగా చేస్తే బాగుంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : గవర్నమెంటు చర్చకు ఎప్పుడు వెడితే అప్పుడు చర్చిద్దాం. Business Advisory Committee meeting లో తేల్చి చెబుతారు.

శ్రీ లచ్చన్నగారు ఇంకొక adjournment motion ఇచ్చారు.

He is requesting me to allot a day to discuss about the irregularities in conducting the recent elections to the Gram and Village Panchayats in the State.

గ్రామపంచాయితీలలో చాల irregularities జరుగుతున్నవని అన్నారు. అది మొదలుపెడితే ఒకరిని ఒకరు తిట్టుకొనడము తప్ప వచ్చే లాభమేమీలేదు. I am disallowing it. అది fruitless and useless discussion. కాంగ్రెసువారు అన్యాయము చేశారని వారు అంటారు. న్యూనియన్లు అల్లరి చేశారని మీరు అంటారు. అందుచే disallow చేస్తున్నాను.

ముఖ్యమంత్రి (శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి) : Mr. Speaker, Sir. వారు, మీరు అనికాదు. ఓడిపోయినవారు కొంతమంది కాంగ్రెసులోను ఉన్నారు. ఓడిపోయినవారికి కొంచెం ఉచ్రేకముంటుంది. వాళ్ళు, వీళ్ళు అని చెప్పలేదు లచ్చన్నగారు, నారాయణరెడ్డిగారు నిలబడలేదు. ఓడిపోలేదు. జనరలుగా ఓడిపోయినవారికి ఉచ్రేకముంటుంది.

శ్రీ ఆర్. నారాయణరెడ్డి : ఈ సెషన్ లో పేరేవిధంగా ఆ విషయాలు చర్చించటానికి అవకాశం లేదుకదా !

మిస్టర్ స్పీకర్ : సప్లిమెంటరీ డిమాండ్స్ వస్తున్నాయి. ఇంకో నెలలో బడ్జెటు సమావేశం వస్తున్నది.

శ్రీ బి. శంకరయ్య (బుచ్చిరెడ్డిపాలెం - జనరల్) : ఇది పార్టీల విషయం కాదు, ప్రభుత్వం ఏమిలోపాలు చేసిందోకూడ చర్చించకూడదా ?

Mr. Speaker : I have already given my ruling No reconsideration.

శ్రీ ఎన్. పెద్దన్న ఠామ్రం - (రిజర్వుడు) : 8 తేది విజయనగరంలో సంభవించిన ఘాతంపం గురించి నేను notice ఇచ్చాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : మీరు రూల్ 4 క్రింద notice ఇచ్చారు. అది రేపో ఎల్లండో వస్తుంది.

GOVERNMENT BILLS

The Andhra Pradesh Public Libraries Bill, 1959

Mr. Speaker : We shall take up clause-by-clause discussion of the Andhra Pradesh Public Libraries Bill 1959.

Clause 2

Sri Vavilala Gopalakrishnayya (Sattenapalli) : I beg to move :

“For sub-clause (9) (c) of Clause 2 substitute the following :

‘A library established or maintained by any local body or co-operative society or an institution registered under the relevant Societies Registration Act and declared open to the public.’”

Mr. Speaker : Amendment moved.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య . ఈ లోకల్ బాడీకి, మునిసిపాలిటీకి, జిల్లా పరిషత్లకు దీనిని maintain చేయాలని* ఆదేశం వుంది. ఇవి చాక రిజిస్టర్డ్ సొసైటీలు కూడ నిర్వహిస్తున్నాయి. మీరు పబ్లిక్స్ ఇస్తే ఒక కోపరేటివ్ సొసైటీంవలె వుంది తప్పి. కలి వకలిపెసి నా amendment move చేస్తున్నాను.

The Minister for Education (Sri S. B. P. Pattabhirama Rao) : I have no objection to the amendment.

Mr. Speaker : The Minister is prepared to accept the amendment. The question is :

“For sub-clause (9) (c) of Clause 2 substitute the following :

‘A library established or maintained by any local body or co-operative society or an institution registered under the relevant Societies Registration act and declared open to the public.’

The amendment was adopted.

Mr. Speaker : The question is :

“That Clause 2, as amended, do stand part of the Bill.”

The motion was adopted.

Clause 2 was added to the Bill.

Clause 3

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : I am not moving the first and second amendments under Clause 3 I would like to move, with your permission, the third amendment so as to make it 'six members' instead of 'four'.

Mr. Speaker : You may move it.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : I beg to move :
"For sub-clause (2) (g) of clause 3 substitute the following :

"Six members of the State Legislature, four to be elected from among themselves by the members of the Legislative Assembly and two from among themselves by the members of the Legislative Council'."

Mr. Speaker : Amendment moved.

Sri S.B.P. Pattabhi Ramarao : I am accepting the amendment.

Mr. Speaker : The question is :

"For sub-clause (2) (g) of clause 3 substitute the following :

"Six members of the State Legislature, four to be elected from among themselves by the members of the Legislative Assembly and two from among themselves by the members of the Legislative Council'."

The amendment was adopted.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : I beg to move :
"For sub-clause (2) (j) of clause 3 substitute the following :

(i) one elected by the members of the local library authority of the twin cities of Hyderabad and Secunderabad from among themselves ;

(ii) two elected by the members of the local library authority from among themselves in each University area in the State'."

Mr. Speaker : Amendment moved.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : కార్పొరేషన్ elected body గా వుండి కనుక దానినుండి elect చేసుకొంటే జాగుంటుంది. దీనిలోనున్న సభ్యుల నుండి నామినేట్ చేయాలనే అభిప్రాయం ప్రభుత్వానికి వుంది. ఈ రోజుల్లో డెమోక్రసీ డిసెంట్రలైజేషన్ కావాలని కోరుకున్నాం కనుక ఇక్కడినుండి కూడ elect చేసుకొంటే జాగుంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : దీనిలో ఏమీ చిక్కులేదు కాని elections లో జరిగే అన్యాయ లను గురించి మళ్ళీ నావద్దకు సీనుటవస్తారేమోనని భయంగావుంది. నావద్దకు తీసుకురాకుండావుంటే election వుండటం మంచిది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : మొత్తం డెమోక్రసీని తీసివేసేవరకు మీవద్దకు రాకుండావుండము. డెమోక్రసీ వున్నంతవరకు దానివల్ల వచ్చే వైరుధ్యము, పోరాటము, చిక్కులు, వోటర్లకు కళ్ళే చిక్కులు తప్పవు. డెమోక్రసీని అంగీకరించినంతకాలము ఆ శాధలనుకూడా అంగీకరించక తప్పదు. మీవద్దకు రాకతప్పదు.

శ్రీ పి శ్రీరాములు (దుగ్గిరాల) : వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు చెప్పినట్లు డెమోక్రటిక్ ప్రెస్సిపల్ మీద ఎన్నికపద్ధతి బాగానే ఉంటుంది. కాని దీనిలోకూడా కొన్ని చిక్కులు వున్నాయి. ఎన్నికపద్ధతి పెట్టినపుడు కొన్ని విషయాలలో కొన్ని వర్గాలకు న్యాయానికీబదులు అన్యాయం జరగటానికి వీలుంటుంది. కాబట్టి నామినేషన్ పద్ధతివుంటేనే మంచిదని నేను సూచిస్తున్నాను.

శ్రీ బి. శంకరయ్య : అధ్యక్షా! నేను ఈ సవరణను బలపరుస్తున్నాను. ఇక్కడే కాకుండా యింకా అనేక సందర్భాలలోకూడ ఈ నామినేషన్ పద్ధతి వుండున్నది. కార్పొరేషన్ కు ఎన్నికలు జరుపబడుతున్నాయి. అదేవిధంగా పంచాయితీలకు ఎన్నికలు జరుగుతున్నాయి. వారినుండి సభ్యులను ఎన్నుకొనే పద్ధతి మానివేసి నామినేట్ చేయటానికి ప్రభుత్వం పూనుకుంటున్నది. నిన్ననే ఓకాచిషయం చర్చకు వచ్చింది, కొన్నిచోట్ల 'విశాలాంధ్ర' పత్రికను తెప్పించటానికి అశ్లోతర్షం తెల్పుతున్నారని. తెలియజేయబడినది. ఏది తెప్పించటం అవసరం? ఏది అవసరంకాదు? అనే విషయాలకు మంత్రిగారు జవాబు చెప్పారు. కాని విశాలాంధ్ర విషయం చెప్పలేదు. కార్పొరేషన్ లో ఒక పార్టీవారు మెజారిటీతో రావచ్చు. మరొకసారి ఇంకొకపార్టీ మెజారిటీ రావచ్చు అదీగాక ఒక్క గ్రంథాలయాన్ని నిర్వహిస్తున్న సంస్థలో అనేక రాజకీయ అభిప్రాయాలు గలిగినవారు వుండవచ్చు. అటువంటి వ్యక్తులకు అవకాశం లేకుండా చేయటానికి ఈ ప్రభుత్వము తనకు అనుకూలంగా వుండేవిధంగా నామినేషన్ పద్ధతిని ఏర్పాటుచేయటానికి ప్రయత్నిస్తున్నది.

అందువల్ల మొత్తము అందరు అంగీకరించిన విధానాన్ని కొన్ని రాజకీయ కారణాలు మనస్సులో పెట్టుకొని ఆది రెండూ చేయడమే అవుతుంది. ఇప్పుడు అనేకమంది అధికారులు అభ్యంతరం కలిగించడం మనం చూస్తున్నాము. ప్రభుత్వము అటువంటివాటిమీద చర్య తీసుకోకుండా అటువంటివి అడిగినప్పుడు కూడా మీరు అన్నీ రాసీయవలసిందేనా అని general గా తోసివేయడం తప్పితే ఆ గ్రంథాలయానికి ఉండవలసినటువంటి పత్రికలు, పుస్తకాలు ఒప్పించిని మేము పరిశీలించాము. ఈ విధంగా ఉండవలసినవికూడా రాసీయకుండా చేశారు. దానికి తగినచర్యలు తీసుకొన్నాము అని సమాధానం చెప్పడం అనేది లేదు. ఎక్కడికక్కడ local library authority గాని, లేక State committee గాని అనూ levels లో supervision చేయడము జరుగుతుంది గాని, అందులో ఉన్నవారు అంతాకూడా ఉద్యోగస్తులే. ఎవరైనా ఉద్యోగస్తులు అన్యాయం చేస్తే వారిని కమిటీ దగ్గరకు తీసుకువచ్చినా, అక్కడ ప్రభుత్వము తరపున majority పెట్టుకొని అక్కడ అది తోసివేసే దానికి అవకాశం కలిగించి, ఇటువంటి కొన్నిచోట్ల అయినా కూడా ఎన్నిక గావడానికి అవకాశం ఉండేచోట కూడా అది రాసీయకుండా చేయడం అన్యాయం అది. ఇక అన్నివిధములైన విజ్ఞానార్థి ఎక్కువచేసుకొనేదానికి అవకాశం ఉండేటటువంటి ఈ libraries లో కూడా ఇంకా ఇతర అనేక సందర్భాలలో కూడా, ఉద్యోగస్తులనే తీసుకొనివచ్చేవానికి అనేక అవకాశాలు కల్పించుకొన్నారు. Corporation members నుంచి పంచాయితీ అధ్యక్షుల నుంచి వచ్చేవాటిని కూడా ప్రభుత్వమే నిర్ణయిస్తుందంటే ప్రభుత్వాన్ని ఎవరు నిర్ణయిస్తారు. అక్కడ ఉండే ఉద్యోగస్తులు చెప్పిందో లేకపోతే ప్రభుత్వము రాజకీయ అభిప్రాయాలను పెట్టుకొని నిర్ణయించవచ్చు. ఈవేళ ఈ ప్రభుత్వం ఉండవచ్చు, లేవు ఇంకో ప్రభుత్వం రావచ్చు. ఆవిధంగా అయితే ప్రభుత్వము ఉంటే ఆ ప్రభుత్వానికి అనుకూలంగా వారి ఉద్దేశాలను అనుకూలంగా చేసుకొనే దానికి అవకాశం కలుగుతుంది. కొంతమందిని నిర్ణయించుకొనేదానికి అవకాశం ఉండనే ఉంటుంది. అట్లు కాకుండా, majority voice కూడా లేకుండా చేయక ఇటువంటిదై నా అంగీకరించవలెనని ప్రార్థిస్తున్నాను.

శ్రీ యస్. బి. పి. పట్టాభిరామారావు : అధ్యక్షా, democracy కి ఏవిధమైన భంగములేదు. ఎందుకంటే Corporation లో ఎన్నుకొన్న సభ్యుల నుంచి nominate చేస్తారుగాని వైచారికి ఎవరిని nominate చేయడంలేదు. ఇందులో యుఖ్యమైన విషయం ఏమిటంటే, ఏ subject లో ఎవరికి interest ఉన్నదో, అటువంటివారిని nominate చేయడం ఆ కమిటీకి useful గా ఉంటుంది. అందులో గ్రంథాలయాలకు సంబంధించి నటువంటివారిని ఆ

movement లో interest ఉన్నవారిని nominate చేస్తే ఎక్కువ useful గా ఉంటుంది గాని, అలా కాకుండా ఎవరినో ఒకరిని దాంట్లో interest లేనివారిని nominate చేస్తే ఏమి లాభము? ఇప్పుడు వారు చెప్పినట్లుగానే ఏ పార్టీలో majority ఉంటే, ఆ పార్టీవారిని ఎన్నుకోవచ్చు. కాని అతనికి library movement లో సంబంధము ఉండకపోవచ్చు. అందుకోసమే library movement లో సంబంధం ఉన్నవారిని, రాజకీయాలకు అతీతంగా ఉన్నవారిని ఎవరినైనా nominate చేయడానికి ప్రభుత్వానికి వీలు అవుతుంది. శంకరయ్యగారు తమ ఉపన్యాసంలో ఒకటిమాత్రం సరిగా చెప్పారు. ఈవేళ ఈ పార్టీ ఉంటుంది, రేపు మరోపార్టీ వస్తుందని చెప్పారు. ఆ విషయం గురించి నా కేమీ భయంలేదు. ఈ పార్టీ యే ఉంటుంది చాలాకాలము. 1962 వ సంవత్సరమే కాదు, 1972 కూడా మేము చూస్తాము. ఏ పార్టీ ఉన్నప్పటికీనీ, వారికి అనుమానం ఎందుకు? క్షీడువంచి, మేలు ఎంచవని పెద్దలు అన్నారు కనుక వారు చెప్పినట్లుగానే రేపు మరోపార్టీ వచ్చినా, వారు అనుకొన్న పార్టీ వచ్చినా, వారికి లాభమేకదా? కనుక దాంట్లో ఏమీ చిక్కులేదు, తేడాకూడా లేదు. న్యాయమైనవారిని, సరిఅయినవారిని nominate చేయడానికి ప్రభుత్వానికి అధికారం ఇచ్చారు. ఆ విధంగానే ప్రభుత్వం చేస్తుంది గనుక కొంత ఉదారంగా యోచించి, ప్రభుత్వాన్ని గురించి అంశతక్కువగా ఆభిప్రాయపడవద్దని, ఎవరిని ఏస్థానంలో పెట్టవలెనో ఆవిధంగా న్యాయంగా పెడతారనే నమ్మకం తోటి వారి amendment ను withdraw చేసుకోవలసిందిగా గోచాల కృష్ణయ్య గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : నేను press చేయడం లేదు.

(The amendment was, by leave of the House, withdrawn.)

Sri Vavilala Gopalakrishnaiah : Delete sub-clause (L) of Clause 3. అనే నా సవరణ ఉంది. దీనిని గురించి కొద్దిగా చెప్పవలసిన అవసరం ఉన్నది.

ఈ సెక్రటరీ ఎప్పుడైతే Deputy Director గా అవుతాడో, అప్పుడు Deputy Director గా Minister దగ్గరకు పోయేటటువంటి access ఉండదు. Access ఉంటేనే గానీ, administration సాగదు. దీనిని గురించి All India Library వాళ్ళకూడా ఒకమాట చెప్పారు.

"Taking all facts into consideration, particularly the present demands of a good library service, it would be desirable in the opinion of the Committee, if an independent Directorate of Social Education of Libraries

was set up in every State. Wherever on account of any special local circumstances, this is not found feasible, the State Government should have at least a whole time Senior Class I Officer of the rank of Deputy Director of Education who should be given the responsibility for the administration of Libraries in the State. This Officer should have vested in him all the powers for speedy implementation of Library Schemes. In his capacity as Secretary of State Libraries, he should be entitled to have access to the Minister or Secretary in charge of the Education Department."

ఇప్పుడు ముఖ్యంగా క్లాజ్ రి లో ఒక ప్రధానమైన సమస్య ఉన్నది. అది వచ్చినప్పుడు దానికి నా సమాధానము reserve చేసుకొంటున్నాను. ఇప్పుడు సమస్య వచ్చినంతవరకు clarification తమకు మనవి చేసుకొంటున్నాను. Deputy Director Secretary గా ఉన్నట్లయితే, Minister కు direct access ఉండదు. Director కు తప్పితే, తక్కినవారికి అక్రింది rank వారికి ఎవరికి access ఉండదు. ఆవిధంగా direct గా approach అయ్యేదానికి వీలులేదు. దానికి statutory obligations ఉన్నాయి. వారు పిలిస్తే పోవచ్చు. అసలు పోకూడదని కాదు. కాని statutory గా అధికారపూర్వకంగా పోవడానికి లేదు. అందులో చాలా difficulties ఉన్నాయి. Bengal Administration Report లో వాళ్ళు ఇచ్చే విషయం వ్రాశారు. Revenue Board సమస్య వచ్చినప్పుడు, Revenue Board Secretaries గాని, Revenue Board Members గాని direct గా Government దగ్గరకు వెళ్ళడానికి వీలులేదు గనుక Revenue Board Members కూడాను Secretary హోదా ఇచ్చేసి, అంటే Head of the Department హోదా ఇచ్చేసి direct గా Government కు access ఉండేట్లు ఏర్పాటు చేయవలెనని చెప్పారు. ఇక్కడ నేను మనవి చేసేది, statutory గా, Director ఒక్కరికే Ministry కి access ఉన్నప్పుడు, Deputy Director Secretary గా ఉంటే, అతనికి Government ను direct గా approach అయ్యేదానిని కష్టమవుతుంది. ఈ విషయంలో గవర్నమెంటు తమ అభిప్రాయాన్ని చెప్పమని కోరుకున్నాను. క్లాజ్ రి వచ్చినప్పుడు, దీనికి Director separate గా ఉండాలని నేను reserve చేసుకొంటున్నాను.

శ్రీ యస్. బి. పి. పట్టాభిరామారావు : అధ్యక్షా, అది as it is గా ఉంచవలసిందేనని అంటున్నాను. గోపాల క్రిష్ణయ్యగారు చెప్పేది conventions. Head of the Department ఉండగా, subordinate ఎవరు గవర్నమెంటు వద్దకు రాకూడదని చెప్పుతున్నారు. But, when he is dealing with the subject it is quite possible. అవసరమయినప్పుడంతా తప్పకుండా వస్తాడు,

discus చేస్తాడు, గవర్న మెంటులోటి touch లో ఉంటుంది. వారిని కానా లంటే పిలిచే అవకాశముకూడా ఉంటుంది. అందులో ఏమీ ఆక్షేపణ లేదు. అందులో ఆయన separate గా. ఆ subject deal చేసేటప్పుడు తప్పకుండా access ఉంటుంది ఆ subject లో almost దివ్యూటీ డై రెక్టరే final authority. ఎక్కడో rare cases మూత్రం Director కు వెళ్ళుతాయి. ఆయనే అంతా deal చేస్తున్నప్పుడు, ఏదయినా clarification కు గాని, discussion కు గాని ఆయననే మినిస్టరు కబురు చేస్తాడు, దాంట్లో ఏమీ ఇబ్బంది లేదు. కనుక అది as it is ఉండవచ్చును. తరువాత ఈ బిల్లు, గ్రంథాలయాలు గురించి బాగా తెలిసిన పెద్దలందరు కూర్చోని draft చేసినటువంటివి. అందుచేత దానిని as it is ఉంచితే బాగుంటుందని, వారికి ఏలాంటి అనుమానాలు ఉండనవసరం లేదని గోపాల క్రిష్ణయ్యగారికి మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ వావిలాగ గోపాలకృష్ణయ్య : అసలు నేను దానిని move చేయలేదు.

Mr. Speaker : The question is :

“That Clause 3, as amended, do stand part of the Bill.”

The motion was adopted.

Clause 3, as amended, was added to the Bill.

Clauses 4 to 7

Mr. Speaker : The question is :

“That Clauses 4 to 7 do stand part of the Bill.”

The motion was adopted.

Clauses 4 to 7 were added to the Bill.

Clause 8

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : Sir, I beg to move :

“In line three of clause 8 delete the word ‘either’.”

“In lines 4 to 6 of clause 8, delete the words ‘or appoint.....in charge of the Department’.”

Mr. Speaker : Amendments moved.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : అధ్యక్షా, రంగనాథన్ గారుపూడ ఈ విషయంలో ఖచ్చితమైన అభిప్రాయంకలిగి యున్నారు. వారు కోరినదానిలో ముఖ్యముగా ఆంగీకరించినది యిది యొక్క పీఠవి వారు చాల జాధపడినారు. వారి అర్జికిట్ ఆంధ్ర గ్రంథాలయ సంస్థలలో పబ్లిష్ అయినదానికుంచి వదువుతున్నాను.

Taking all facts into consideration, particularly the present demands of a good library service, it would be desirable in the opinion of the Committee, if an independent Directorate of Social Education of Libraries was set up in every State. Wherever on account of any special local circumstances, this is not found feasible, the State Government should have at least a whole-time Senior Class I Officer of the rank of Deputy Director of Education who should be given the responsibility for the administration of libraries in the State. This Officer should have vested in him all the powers for speedy implementation of Library Schemes. In his capacity as Secretary of State Library Board, he should be entitled to have access to the Minister or Secretary in charge of the Education Department.

మిస్టర్ స్పీకర్ . మీరు "The ministry shall constitute a separate Department of Public Libraries" అని compel చేస్తున్నారు. వీలు వెంబడి అది యో, ఇది యో చేస్తామని ప్రభుత్వం వారంటున్నారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : నేను ఇప్పుడే ప్రశ్నలు చేయా అంటున్నాను. రంగనాథన్ గారు లైబ్రరీస్ కు సంబంధించి పెద్ద authority. ఆయన మన యొక్క లైబ్రరీస్ అట్టమే తుణ్ణుగా చూసిన తరువాత పంపిన అభిప్రాయాన్ని కెబుతున్నాను.

"Head of the Department of Libraries : The first version of the Bill had made the Director of Public Instruction the ex-officio Director of Public Libraries. I had recommended that :

(1) the State Librarian should be the ex-officio head of the department of libraries ; and

(2) the State Librarian should be appointed from among those with the requisite professional qualification to practise as a librarian.

But clause 8 of the Second version made this suggestion only very partial. For it reads "the Government shall either appoint a Separate Director for the Department or appoint the Director of Public Instruction to be the Director of Public Libraries in charge of the Department." I again reiterated my original recommendation. The present public version simply repeats the provision in the second version. This provision is bad for many reasons."

అని వాగు బచ్చితంగా చెప్పారు. Director of Public Instruction లైబ్రరీస్ కు హెడ్ గా ఉంచినందువల్ల దీనిని మూలకు వెళ్తే బిధంగా పనిచేస్తున్నాయి. ప్రత్యేకంగా ఒకరిని నియమించాలనే లభిప్రాయాన్ని ప్రభుత్వం కూడా ఒప్పుకొన్నది. 'For the purposes of this Act, Government shall constitute a separate Department of Public Libraries' అనే fundamental principle కు agree అవుతూ దానిని మళ్ళీ water down చేయుటకు "either appoint a Separate Director for the department or appoint the Director of Public Instruction to be the Director of Public Libraries in charge of the department" Libraries కూడ వారికింద ఉంచిన తగిన attention pay చేయడానికి ఏలుచుండా పోతుంది. Separate Head of the Department ఉండాలి. All India Libraries Association వారు కూడ వీలైన చర్యలకు ప్రత్యేకంగా డై రెక్టరు ఉండాలని చెప్పారు. ప్రతి రాష్ట్రము అదే ఆలోచిస్తున్నది. All India libraries సర్వే చేసిన Sen Committee వారు కూడ ప్రత్యేకంగా డై రెక్టరు ఉండాలని కోరుతున్నారు Deputy Director ను వేసినా access to the Ministry ఉండాలని వారు చెప్పినప్పుడు fundamental గా వేరే డై రెక్టరు ఉండాలనేది ఉప్పుకొంటున్నారు. అందువల్ల ప్రత్యేకంగా డై రెక్టరేట్ ఉండాలనేది ఉంచి మిగతా మాటలు మినహాయించాలనే నా అమెండ్ మెంటు అంగీకరించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. బి. పి. పట్టాభిరామారావు లభ్యింప, శ్రీ గోపాలకృష్ణయ్యగారు చెప్పిన దానిలో అనుమానము లేదు. ప్రత్యేక డై రెక్టరేట్ అవసరమనే మంట ప్రభుత్వం గుర్తించింది; గుర్తించబట్టే బిల్లులో provision పెట్టాము. కాని అది ఏర్పాటు చేయుట యివ్వాలనేనా, లేక కొంతకాలమయిన తరువాత గా అనేది ఆలోచించాలి. సమకు తెలుసు ఆంధ్రరాష్ట్రము విడిపోయి కర్నూలులో ప్రభుత్వం ఉన్నప్పుడు Women's Welfare Department, separate అయి వచ్చింది. ప్రత్యేకంగా డై రెక్టరు ఉండి function చేయడానికి తగినంత పని లేకపోయినది. దానిని ఎడ్యుకేషన్ డిపార్టుమెంటుకు కలిపి డై రెక్టర్ ఆఫ్

పబ్లిక్ ఇన్స్ట్రక్షన్సు హెడ్ గా పెట్టినాము. కొంతకాలము నడిచింది, తరువాత expand అయినది; ప్రత్యేకంగా డైరెక్టరును పెట్టాము. ఇప్పుడు ఏర్పాటు చేశాము. గవర్నమెంటు వర్మనెంట్ డిపార్టుమెంటుగా full swing లో పని చేస్తున్నది. అదేవద్దతిలో Director of Libraries అనేది అవసరమైతే తప్పకుండా వేసుకోవాలని పెట్టాము. కాని ఇప్పుడు తగినంత పనిలేని పరిస్థితులలో వేస్తే ఆయన inferiority complex తో suffer అవలసి వస్తుంది. తగినంత weight ఉండదు. అందువలన అది ఆలోచించి విద్యకు అధిపతి అయిన Director of Public Instruction క్రింద ఉంచాము. అంతేగాని separate department ఉండకూడదనే ప్రశ్న లేదు. Momentum gain చేసిన తరువాత ప్రత్యేకంగా పెట్టితే భాగుంటుంది. ఇప్పుడుమాత్రం as it is గా ఉంటే administration కు easy గా ఉంటుంది. అందువలన వారి ఆమెండ్ మెంట్ press చేయవద్దని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : ఇది fundamental issue. రంగనాధన్ గారిమాట వినవలసిన అవసరం ఉన్నది. అందువలన withdraw చేయుటలేదు.

Mr. Speaker : The question is :

“In line three of clause 8 delete the word ‘either’.”

The amendment was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

“In lines 4 to 6 delete the words ‘or appoint..... in charge of the Department’.”

The amendment was negatived.

Sri S.B.P. Pattabhi Ramarao : Sir, I beg to move :

Add the following after the words ‘Submit to the Government’ in sub-clause (e) of Clause 8.

“through the State Library Committee.”

Mr. Speaker : Amendment moved.

(pause)

Mr. Speaker : The question is :

Add the following after the words “Submit to the Government” in sub-clause (e) of clause 8.

“through the State Library Committee.”

The amendment was adopted.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : Sir, I beg to move :

In sub-clause (g) of clause 8 for the word 'periodically' substitute the word 'annually'.

Mr. Speaker : Amendment moved

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : అధ్యక్షా, సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ లైబ్రరీవారు రెగ్యులర్ గా ఇంగ్లీషులోను, సంస్కృతంలోను బిబ్లియోగ్రఫీ తయారు చేస్తున్నారు. అందువల్ల తిరిగి స్టేట్స్ ఇంగ్లీషుబుక్స్ కు బిబ్లియోగ్రఫీ చేయాల్సిన అవసరంలేదు అన్నది సెంట్రల్ కమిటీ ఇచ్చిన రికమెండేషన్. అది సెంట్రల్ గవర్నమెంటు యొక్క అండర్ స్టాండింగ్. బిబ్లియోగ్రఫీ అంటే— ఆ సంవత్సరంలో పబ్లిష్ అయినటువంటి పుస్తకాలజాబితా అని అర్థము. మన రాష్ట్రంలోని వాషల యొక్క పుస్తకాలకు బిబ్లియోగ్రఫీ చేయండి మహా రాష్ట్రభాషా పుస్తకాలకు తయారుచేయండి; కన్నడ భాషా పుస్తకాలకు తయారుచేయండి; తెలుగు పుస్తకాలకు తయారుచేయండి. ఇంగ్లీషు పుస్తకాలకు మాత్రము బిబ్లియోగ్రఫీ చేయవద్దు. అది సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ చేస్తుంది. అదికూడ మళ్ళీ మన స్టేట్సులో చేయటం మొదలుపెడితే, సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ లైబ్రరీవారు చేసినదానికి, ఇక్కడ చేసినదానికి పొందుకుదరక తేలిపోని రథన ఏర్పడుతుంది. అదే ఈ సెక్షన్ లో ఉన్నటువంటి ఉద్దేశ్యము.

Sri S. B. P. Pattabhi Rama Rao : I accept the amendment, Sir.

Mr. Speaker : The question is :

“In sub-clause (g) of clause 8 for the word 'periodically' substitute the word 'annually'.”

The motion was adopted.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : I beg to move :

“Add the following as sub-clause (i) of clause 8 :

“shall arrange for centralized classification, cataloguing, inter-library loan, co-ordination of book selection and maintenance of copyright registry etc.”

Mr. Speaker : Amendment moved.

Sri S. B. P. Pattabhi Rama Rao : I accept the amendment, Sir.

Mr. Speaker : The question is :

“Add the following as sub-clause (i) of clause 8 :

“shall arrange for centralized classification, cataloguing, inter-library loan, co-ordination of book selection and maintenance of copyright registry etc.”

The amendment was adopted.

Mr. Speaker : The question is

“That clause 8, as amended, do stand part of the Bill.”

The motion was adopted.

Clause 8, as amended, was added to the Bill.

Clause 9

Mr. Speaker : The question is :

“That clause 9 do stand part of the Bill”.

The motion was adopted.

Clause 9 was added to the Bill.

Clause 10

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : I beg to move :

“In lines two to four of sub-clause (1) (a) of clause 10 delete the words ‘among the teaching staff... Secunderabad and’”.

Mr. Speaker : Amendment moved.

Sri S. B. P. Pattabhi Rama Rao : I accept the amendment, Sir.

Mr. Speaker : The question is :

“In lines two to four of sub-clause (1) (a) of clause 10 delete the words ‘among the teaching staff..... Secunderabad and’”.

The amendment was adopted.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : I beg to move :

“Add the following at the end of sub-clause (e) of clause 10 :

‘who shall be the Secretary of the Local Library Authority.’”

Mr. Speaker : Amendment moved.

Sri S. B. P. Pattabhi Rama Rao : I accept the amendment, Sir.

Mr. Speaker : The question is :

“Add the following at the end of sub-clause (e) of clause 10 :

‘who shall be the Secretary of the Local Library Authority’.”

The amendment was adopted.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : I beg to move :

“In lines two to four of sub-clause (2) (a) of clause 10 delete the words ‘among the....Secunderabad and’.”

Mr. Speaker : Amendment moved.

Sri S. B. P. Pattabhi Rama Rao : I accept the amendment, sir.

Mr. Speaker : The question is :

“In lines two to four of sub-clause (2) (a) of clause 10 delete the words ‘among the....Secunderabad and.’”

The amendment was adopted.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : I beg to move :

“For sub-clause (2) (c) of clause 10 substitute the following :

‘one member elected by the presidents or sarpanchas of village or gram panchayats in each taluqa in each district’.

Mr. Speaker : Amendment moved.

Sri S. B. P. Pattabi Rama Rao : I accept the amendment, Sir.

Mr. Speaker : The question is :

“For sub-clause (2) (c) of clause 10 substitute the following :

'one member elected by the presidents or sarpanchas of village or gram panchayats in each taluka in each district'".

The amendment was adopted.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : I beg to move :

"For sub-clause (2)(d) of clause 10 substitute the following :

'two members elected by the councils or committees of municipalities in the districts from among themselves'."

Mr. Speaker : Amendment moved.

Sri S. B. P. Pattabhi Rama Rao : I accept the amendment, Sir.

Mr. Speaker : The question is :

"For sub-clause (2) (d) of clause 10 substitute the following :

'two members elected by the councils or committees of municipalities in the districts from among themselves'."

The amendment was adopted.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : I beg to move :

"Add the following at the end of sub-clause (2) (f) of clause 10 :

'who shall be the Secretary of the Local Library Authority'."

Mr. Speaker : Amendment moved.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : ఈ విషయంలో కొద్దిగా తమకు మనవి చేయవలసి ఉన్నది. డిప్యూటీ కమిషనర్ ఆఫీసర్ ను దీనికి సెక్రటరీగా వేస్తున్నాము. "మాకు ఆపని అక్కరలేదు ; ఇప్పటికే మాకు పనిభారం ఎక్కువగా ఉన్నది" అని వారు చెబుతున్నారు. అందుచేత వారు ఒక క్లర్కును ఆపని అప్పజెప్పటం జరుగుతున్నది. అలాగే వ్యవహారం చేయటం, డి. ఇ. బి. కు ఇంటరెస్ట్ లేకపోవటం జరుగుతున్నది. క్లర్కు ఒక వేళ ఇంటరెస్టుగా పని చేద్దామన్నా డి. ఇ. బి. కు శ్రద్ధ లేకపోవటంవల్ల పనిసక్రమంగా జరగటంలేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : లైబ్రరీయన్ ఎవరు ? జీతంమీద నియమించబడిన వారా ?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : ఒక గ్రామ్యయేట్ను, లైబ్రరీ సైన్సులో పాస్ అయినవారిని జీతంమీద, హోల్ టైమ్ వర్కర్ గా వేస్తారు.

Sri K. Subba Rao (Hindupur-General) : He is a Government servant. He has to look after all the library. So he is responsible.

Sri S.B.P. Pattabhi Ramarao : He is a Government servant, Sir. I accept the amendment.

Mr Speaker : The question is :

“Add the following at the end of sub-clause (2) (f) of clause 10 :

‘who shall be the Secretary of the Local Library Authority’.”

The amendment was adopted.

Mr. Speaker : The question is :

“That Clause 10, as amended, do stand part of the Bill.”

The motion was adopted.

Clause 10, as amended, was added to the Bill.

Clauses 11 and 12

Mr. Speaker : The question is :

“That Clauses 11 and 12 do stand part of the Bill.”

The motion was adopted.

Clauses 11 and 12 were added to the Bill.

Clause 13

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : I beg to move :

“Add the word ‘manuscripts’ at the end of sub-clause (b) of clause 13”.

Mr. Speaker : Amendment moved.

Sri S. B. P. Pattabhi Rama Rao : I accept the amendment, Sir.

Mr. Speaker : The question is :

“Add the word ‘manuscripts’ at the end of sub-clause (b) of clause 13”.

The amendment was adopted.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : I beg to move :

“For sub-clause (h) of clause 13 substitute the following :

‘sanction grants in aid to public libraries and grants for social education’.”

Mr. Speaker : Amendment moved.

Sri S. B. P. Pattabhi Rama Rao : I accept the amendment in the following manner, Sir :

“distribute grants for public libraries and social education purposes ;”

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : I have no objection Sir.

Mr. Speaker : The question is :

“For sub-clause (h) of clause 13 substitute the following :

“distribute grants for public libraries and social education purposes’;”

The amendment was adopted.

శ్రీ పి. రామాచార్యులు (ధర్మవరం-జనరల్) : On a point of information Sir. Sub-Clause (g) లో ‘acquire any library’ అని వుంది. ‘Library’ అంటే వట్టి పుస్తకాలే కాదు, Buildings కూడా include చేయాలి.

Sri S. B. P. Pattabhi Rama Rao : Library includes building and property, Sir. As it is, it is very exhaustive.

శ్రీ పి. రామాచార్యులు : ఆవిధంగా యిందులో తేదు.

Mr. Speaker : It includes all its assets and liabilities, as the hon. Minister has clarified it.

The question is :

“That clause 13, as amended, do stand part of the Bill”

The motion was adopted.

Clause 13, as amended, was added to the Bill.

Clause 14

Sri Vavilula Gopala Krishnayya : I beg to move :

“For the words ‘the Director may sanction...sanctioned by him’ in lines 9 to 12 in sub-clause (1) of clause 14 substitute the following :

‘The State Library Committee may sanction it with such alterations as it may think fit after giving the local library authority an opportunity to make its representation if any in respect of such alterations and the local library authority shall there upon give effect to the scheme so sanctioned by the State Library Committee.’”

Mr. Speaker : Amendment moved.

Sri S. B. P. Pattabhi Ramarao : I accept the amendment, Sir.

Mr. Speaker : The question is :

“For the words ‘the Director may sanction...sanctioned by him’ in lines 9 to 12 in sub-clause (1) of clause 14 substitute the following :

‘The State Library Committee may sanction it with such alterations as it may think fit after giving the local library authority an opportunity to make its representation if any in respect of such alterations and the local library authority shall thereupon give effect to the scheme so sanctioned by the State Library Committee.’”

The amendment was adopted.

Sri S.B.P. Pattabhi Ramarao : I beg to move an amendment to sub-clause (2) of clause 14 as follows, Sir.

“In line 1 of sub-clause (2) of clause 14 delete the words ‘*suo moto*’ or’.”

It is a consequential amendment. Sir.

Mr. Speaker : Amendment moved.

(pause)

Mr. Speaker : The question is :

“In line 1 of sub-clause (2) of clause 14 delete the words ‘*suo moto* or’.”

The amendment was adopted.

Mr. Speaker : The question is :

“That clause 14, as amended, do stand part of the Bill.”

The motion was adopted.

Clause 14, as amended, was added to the Bill.

Clauses 15, 16 and 17

Mr. Speaker : The question is :

“That clauses 15, 16 and 17 do stand part of the Bill.”

The motion was adopted.

Clauses 15, 16 and 17 were added to the Bill.

Clauses 18 to 24

Mr. Speaker : The question is :

“That clauses 18 to 24 do stand part of the Bill”

The motion was adopted

Clauses 18 to 24 were added to the Bill.

Clause 25

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : I beg to move :

“Delete sub-clause (2) (b) of clause 25”

Mr. Speaker : Amendment moved.

Sri S. B. P. Pattabhi Rama Rao : I accept the amendment, Sir.

Mr. Speaker : The question is :

“Delete sub-clause (2) (b) of clause 25.”

The amendment was adopted.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : Consequentially the subsequent numbers should be changed, Sir.

Mr. Speaker : It will be done.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : I beg to move :

“For sub-clause (2) (e) of clause 25 substitute the following :

‘the maintenance of State Registers of Libraries and Librarians’.”

Mr. Speaker : Amendment moved.

Sri S. B P. Pattabhi Rama rao : I accept the amendment, Sir.

Mr. Speaker : The question is :

“For sub-clause (2) (e) of clause 25 substitute the following :

‘the maintenance of State Registers of Libraries and Librarians’.”

The amendment was adopted.

Mr. Speaker : The question is :

“That clause 25, as amended, do stand part of the Bill.”

The motion was adopted.

Clause 25, as amended, was added to the Bill.

Clause 26

Mr. Speaker : The question is :

“That clause 26 do stand part of the Bill.”

The motion was adopted.

Clause 26 was added to the Bill.

Clause 27

Sri Vavilala Gopalakrihnayya : Sir, I beg to move :

“Add the following at sub-clause (b) of clause 27:

‘the Registration of Societies Act, 1860 shall in its application to the State of Andhra Pradsh be amended as follows :

‘In section 21 the following shall be added :

‘the fee to be charged for registration of libraries under the Act shall be Rs. 5.’”

Mr. Speaker : Amendment moved.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : అధ్యక్షా ! మన దేశంలోని గ్రంథాలయాలన్నీ Society Registration Act క్రింద register చేయబడుతున్నవి. అవి కేంద్ర ప్రభుత్వము వారచే చేయబడిన ఆప్టు. ఒక్కోవినుచుగాను 50 రూపాయలు వసూలు చేయవలయును. ఆప్టులో నిర్ణయించినప్పటికీ అంతకు తక్కువగానైనా వసూలుచేయు అధికారం రాష్ట్ర ప్రభుత్వములకు ఉివ్వబడినది. అప్పుడప్పుడు ఆ మొత్తముతో మార్పులకొరకు గవర్నమెంటు ద్వారా అదుగుతూ వుండవచ్చును. ఇదివరకు లైబ్రరీ అథారిటీస్ గవర్నరుగారికి address చేస్తే ఆయన అలస్యంగా యిస్తుండేవారు. మొత్తానికి నిర్ణయించిన సొమ్ములో మార్పుమార్పం వుండేది. ఒక్కొక్కవారి ఆ 50 రూపాయల మొత్తమును 5 రూపాయలకు దించిన సమయములు కూడా వున్నాయి. ఇప్పుడు లైబ్రరీ సెక్షను ఒకటి వేరుగా వుండిగనుక నేరుగా Director of Libraries గారికే తెలుపుకుంటే, ఆయన సందర్భముచుబట్టి ఆ మొత్తములో మార్పు చేస్తున్నారు. దీనినిబట్టి ఆ మొత్తమును నిర్ణయించుకునే అధికారము రాష్ట్ర ప్రభుత్వమునకు వున్నదను విషయము నిశ్చయమై పోయినది. నమక ప్రెసిడెంట్ వారికి తెలుపుకునే బదులు ఆప్టులోనే అందరూ అంగీకరించిన సిద్ధంగా రిజిస్ట్రేషన్ కు పది రూపాయలు చెల్లించవలయునని పెట్టుకుంటే సగపాసుంది. కనుక మంత్రులుగా ఈ సవరణను ఒప్పుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ యస్. బి. పి. పట్టాభిరామాచారి : దీనిని పరిశీలన చేయవలసి వుంటుంది. వారు తెలిపిన principle ను accept చేయడానికి నాకు ఎటువంటి ఆశ్చర్యంలేదు. దీనిని పరిశీలన చేయనిచే యిప్పుడే యిందులో వాండువరచడానికి వీల్లేదు. అసలు మనకా అధికారముందో లేదో, permission తీసుకోవలసి వుంటుందో అంకా తదితర విషయాలు examine చేయాలి.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : In view of the assurance of the hon. Minister, I do not want to press my amendment. Therefore, I beg leave of the House to withdraw my amendment.

The amendment was, by leave of the House, withdrawn.

Mr. Speaker : The question is :

“That clause 27 do stand part of the Bill.”

The motion was adopted.

Clause 27 was added to the Bill.”

Clause 28

Sri S. B. P. Pattabhi Rama Rao : Mr. Speaker, Sir, I beg to move :

“For the expression ‘State Library Authority’ wherever it occurs, ‘State Library Council’ shall be substituted.”

Mr. Speaker : Amendment moved.

(pause)

Mr. Speaker : The question is :

For the expression ‘State Library Authority’ wherever it occurs, ‘State Library Council’ shall be substituted.”

The amendment was adopted.

Mr. Speaker : The question is :

“That clause 28, as amended, do stand part of the Bill.”

The motion was adopted.

Clause 28, as amended, was added to the Bill.

Clause 1

Mr. Speaker : The question is :

“That clause 1 do stand part of the Bill.”

The motion was adopted.

Clause 1 was added to the Bill.

Preamble

Mr. Speaker : The question is :

“That Preamble do stand part of the Bill.”

The motion was adopted.

The Preamble was added to the Bill.

Sri S. B. P. Pattabhi Rama Rao : Sir, I beg to move :

“That the Andhra Pradesh Public Libraries Bill, 1959 be read a third time and passed.”

Mr. Speaker : Motion moved.

(Pause)

Mr. Speaker : The question is :

“That the Andhra Pradesh Public Libraries Bill, 1959 be read a third time and passed.”

The motion was adopted.

*The Madras Animals and Birds Sacrifices Prohibition
(Andhra Pradesh Amendment) Bill 1959.*

Minister for Home (Sri M. Narasinga Rao): Mr. Speaker, Sir, I beg to move :

“That the Madras Animals and Birds Sacrifices Prohibition (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1959 be read a first time.”

Mr. Speaker: Motion moved.

శ్రీ యం. నరసింగరావు : అధ్యక్షా! ఇదివరకు 1950 వ సంవత్సరములో చేయబడిన శాసనము అమలులో నున్నది. అందులో హిందూ దేవాలయములలో, లేక హిందూ దేవాలయాల ఆవరణలలో పశువులనుగాని లేక పక్షులనుగాని బలియివ్వకూడదని నిర్దేశింపబడినది. తరువాత 1958 లో దీనిని తెలంగాణా ప్రాంతానికికూడా వర్తించునట్లు బిల్లు తీసుకురాబడింది. అయితే ప్రస్తుతము తమముందుకు తీసుకువస్తున్న బిల్లు యొక్క ఉద్దేశ మేమిటో తెలియజేస్తాను. ఇదివరకటి బిల్లు హిందూదేశములో దేవాలయాల ఆవరణల వరకే పరిమితమై యున్నది. కాని యిప్పుడు దీనిని యింకను విస్తరింప జేయుటకు ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. ప్రజలు గుమిగూడియుండు స్థలములందు, జాతర్లు మొదలగునవి జరుగుచోట పశువులనుగాని, పక్షులనుగాని బలిచేయుట నిషేధింపబడును. ఇదివరకువున్న ఆట్టు ప్రకారం శాసనమును పుల్లంఘించిన వారికి 300 రూపాయలు జుల్మానా విధించుచుండెడివారు. కాని యిప్పుడు 300 రూపాయలుగాని, లేక 3 నెలల కారాగారవాస శిక్షగాని విధించెదరు.

ఇది చాలా చిన్నబిల్లు. అయినప్పటికీ కొంతమందికి అభ్యంతరములు వుండవచ్చు. వారివారి అభ్యంతరములేమో తెలిపితే నేను సమాధానము చెబుతాను. ఈ బిల్లును pass చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

شری مرزا شکور بیگ - جناب والا - مجھے یہ عرض کرنا ہے کہ یہ طاهرہ بل معمولی معلوم ہوتا ہے۔ لیکن ایسا نہیں ہے۔ اب تک جو قانون تھا وہ قانون صرف مندروں سے متعلق تھا۔ کہ وہاں پر امن قسم کی سیکورٹیا میں کی جائے تو اسکی ممانعت کی گئی تھی۔ لیکن اب اس قانون کو طام بنایا جا رہا ہے۔ اور یہ کہہ جا رہا ہے کہ کسی مذہبی عبادت گاہ یا کسی عام مجمع میں یا کسی مذہبی مجمع میں امن قسم کی قربانی کرنا یا جانوروں یا پرندوں کو ذبح کرنا ظہر سزا جرم قرار پائے گا۔ اس سلسلہ میں میں یہ عرض کر رہا ہوں کہ اس قانون کا اثر ریاست کی اون درگاہوں پر بھی پڑے گا جہاں نہ صرف مسلمان ہی آتے ہیں

ناکہ بہت سے ہندو بھی آتے ہیں اور ایسے عقیدے کے لحاظ سے وہاں نکروں یا چابوروں کی قربانی کرتے ہیں۔ چنانچہ اس وقت ضلع ورننگل میں ایک درگاہ انارم شریف ہے جہاں ہر قوم کے لوگ آتے ہیں۔

Irrespective of caste, community or creed, people come there.

اور وہاں پر قربانی کی جاتی ہے۔ اوقاف کی جاب سے وہاں اسکا ہراج کیا جاتا ہے۔ میں ضلع ورننگل اور کہم کی اوقاف کمیٹی کا صدر ہوں۔ مجھے معلوم ہے کہ وہاں بہت سے معتقدین آتے ہیں اور قربانی دی جاتی ہے۔ ایسی صورت میں اگر اس قانون کے لحاظ سے ایک دم ممانعت کر دی جائے تو میں سمجھتا ہوں اس سے مدعی احساسات کو دھکا پہنچے گا۔ بہتر تو یہ تھا کہ جب ایسا اہم دل لایا جا رہا تھا تو پہلے اسکے متعلق رائے عامہ معلوم کرنے کی کوشش کی جاتی۔ میں اس دل کی اہمیت کے لحاظ سے جاب مور صاحب سے استدعا کروں گا کہ پہلے اس دل کو رائے عامہ حاصل کرنے کے لئے سرکیولٹ (circulate) کیا جائے یا یہ کہ اس دل کو ایک کمیٹی کے توسط سے کیا جائے۔ ہر حال یہ دل ایسا نہیں ہے کہ جلدی میں اسکو پاس کیا جائے۔ اس لئے میں نہایت ادب کے ساتھ عرض کروں گا کہ اس مسئلہ میں زیادہ عور سے کام لیا جائے۔ مجھے امید ہے کہ مور صاحب اس ر ہمدردانہ غور فرمائیں گے۔

Mr. Speaker: The member said about Dargas. If there is objection for Dargas, there is objection for Hindu jatharas; there are some famous Hindu jatharas. Therefore, the member should say that this should not apply to all jatharas.

Sri Mirza Shukur Baig: I want to make it general. If the word 'congregation' is removed, I have no objection. The words 'places of religious worship and congregation' are there and my objection is to that word 'congregation'.

شری میر احمد علی خان۔ موجودہ جو ایکٹ ہے اس میں صرف مندروں کی حد تک تخصیص ہے لیکن اب اسکو توسیع دی جا رہی ہے اور اس کا اطلاق دوسرے مجامع پر بھی کیا جا رہا ہے یعنی ایسے مقامات جہاں لوگ جمع ہوتے ہیں وہاں پر بھی اسکا اطلاق کیا جا رہا ہے۔ میں اسکی تفصیلات میں گئے بغیر یہ عرض کروں گا کہ اسکو توسیع دی جانے کی وجہ سے مختلف طبقات اور مختلف مذاہب کے لوگ اسکی زد میں آ رہے ہیں۔ اسکے متعلق جناب مرزا شکور بیگ صاحب نے آریبل منسٹر صاحب سے گزارش کی ہے میں یہیں اس گنہگار میں اون کا شریک ہوں۔ اگر اسکو رائے عامہ حاصل کرنے کے لئے ملتوی کیا جائے تو بہتر ہوگا۔ رائے عامہ کے بعد اسکے مختلف پہلو حکومت

کے سامنے آجائینگے۔ اسکے بعد حکومت بہ لحاظ مناسبت اس کے متعلق غور فرما سکتی ہے۔ دوسری چیز یہ کہ جہاں تک سٹیشن-حفظان صحت اور علاج دہی کا سوال ہے وہ بہت مناسب ہے۔ ایسا طریقہ اختیار کرنا چاہیے کہ حفظان صحت کا خیال رہے اور منظر عام پر یہ چیز نہ ہونے پائے۔ ان چیزوں کی حد تک نگرانی کی جا سکتی ہے۔ لیکن قربانی کی بالکل معافیت کر دینا اور پرانے قانون میں تبدیلی لانا یہہ ایسی چیز ہے کہ اسکے متعلق رائے عامہ معاموں کرنے کے بعد اس پر غور کرنا مناسب ہوگا۔ مین آرڈر میں مسٹر صاحب سے درخواست کرونگا کہ اس بل کو رائے عامہ کے لئے گشت کرایا جائے تو مناسب ہوگا۔

شری بسوا مانیا۔ صدر صاحب۔ مجھے بھی اگر موقع عطاء فرمایا جائے تو میں بھی آپ کے توسط سے تھوڑے سے خیالات کا اظہار کرونگا۔ یہہ قانون جو آنگاہ کے ایڈر لایا جا رہا ہے وہ ہمارے بھارت ویش کے لئے نیا نہیں ہے۔ ۱۹۵۰ء سے ”مدراں ایمل اینڈ برڈس سیکر یفائٹس پر وہییشن بل“ نافذ ہے۔ یہہ کوئی ایسا نیا بل نہیں لایا جا رہا ہے کہ جسکی وجہ سے کسی فرقہ یا قوم کو نقصان پہونچتا ہو۔ اس قانون کے متعلق ہمیں ۹ سال کا تجربہ ہے۔ اس کا ری ایکشن کیا ہوا یا ہوام کی کیا رائے ہے اس کا اظہار ہو چکا ہے۔ مدراس کے صوبہ میں اس کے متعلق کوئی ایجیڈیشن ہوا نہ اختیاروں کے ذریعہ کوئی تحریک پیش کی گئی نہ جلوس وغیرہ نکالے گئے۔ حکومت کے سامنے کوئی ایسا ریکارڈ نہیں جس سے یہہ ظاہر ہو کہ اس قانون کی وجہ سے کسی کو کسی طرح کا نقصان ہوا ہے۔ اگر عوام کی طرف سے اسکے خلاف کوئی آواز اٹھائی جانی۔ یا حکومت کے سامنے کوئی میمورنڈم پیش ہوتا تو حکومت اس پر غور کرتی۔ یہہ ایکٹ تو گذشتہ ۹ سال سے عمل میں ہے۔ اب چونکہ تلنگانہ کے تھوڑے ضلع جو وشال آندھرا میں مل گئے ہیں ان میں بھی اس قانون کو لاگو کیا جائیگا۔ جب کہ (۲۰) ضلعوں میں یہہ قانون عمل میں ہے تو باقی ضلعوں میں لانے سے کوئی فرق نہیں پڑتا۔

Shri Mirza Shukur Baig : He has not understood me. I am not taking objection to the old law. I only object to the new amendment in the amending Bill. My objection is to the amending Bill.

Mr. Speaker : Sri Baswa Maniah says that there was one law before and nobody took objection to it. Therefore he says, why not extend it.

شری سوا مانیا۔ ان اضلاع پر اس قانون کو اکسٹنڈ کرنے کے متعلق جب ہمارے دوست کو اعتراض نہیں ہے تو ۹۰ فیصد صفائی ہو گئی۔ اس قانون کو نافذ کرنے سے حکومت کا جو اصل مقصد ہے اوس کو آپ نے مان لیا ہے۔ دوسری چیز یہ ہے کہ اشوک نے اپنے زمانے میں جانوروں اور پرندوں کیلئے دواؤں کا انتظام کیا تھا۔ اوس اشوک کی جاگرتی اور اھمسانیتی پر وشواس رکھنے والی اس حکومت نے پرندوں کی حفاظت کا جو اقدام کیا اوس سلسلہ میں یہ پہلا قدم ہے۔ حکومت نے پردہن کر قتل گاہ سے ہٹانے کی کوشش کی ہے۔ اشوک کی حکومت میں پرندوں کے لئے درخانوں کا انتظام تھا اوس اشوک کی حکومت کی تہذیب و تمدن پر وشواس رکھنے والی حکومت یہاں کے باقی ضلعوں پر بھی اس قانون کو لاگو کرنا چاہتی ہے۔ میں یہ نہیں کہتا کہ اس قانون میں امیڈمنٹس کی ضرورت نہیں ہے۔ دس پردہ امیڈمنٹس کی ضرورت ہے۔ اس سلسلہ میں ادونی ہومیوپیٹھریں لیگ سے ایک کمیٹی ٹھا کر ایک میمورنڈم گورنر صاحب اور ہوم مسٹر صاحب کی خدمت میں بھیجا ہے۔ اوس میں جو امیڈمنٹس سجھائے گئے ہیں اوس پر حکومت غور کر سکتی ہے۔ اس قانون میں بہت سی چیزوں کی کمی ہے۔ مثلاً پبلک پلیس کس کو کہا جا سکتا ہے۔ اوسکی ڈیفینیشن کیا ہونی چاہئے، اسی طرح ٹمپوری سلاٹر ہاوز وغیرہ یہ ایسی چیزیں ہیں جن میں تبدیلی کی ضرورت ہے۔ اس قانون کے اندر جو کمزوریاں ہیں اون پر وشال ہردے سے غور کرنے کی ضرورت ہے اور ان تمام چیزوں کو نظر میں رکھنے کی ضرورت ہے۔ ان چیزوں کو نظر میں رکھتے بغیر حکومت اس قانون کو نلگانہ کے اضلاع پر اکسٹنڈ کرنا چاہتی ہے تو اس حد تک قابل اعتراض بات ہے۔ جس کا ہم کو احساس ہے۔ اسکے ساتھ ساتھ ادونی ہومیوپیٹھریں لیگ نے جو امیڈمنٹس حکومت کے سامنے رکھے ہیں اس میں سمجھتا ہوں کہ شریمان منتری مہودے جو شخصی طور پر اھمسا کے ماننے والے ہیں غور فرمائینگے۔ اوس زمانے جب کہ وہ ایڈیٹر تھے ”بہادر رسنگ راؤ“ مانے جاتے تھے۔ جب وہ نظام سرکار کے خلاف اور رضا کارانہ حکومت کے خلاف ایڈیٹوریل لکھتے تو لوگوں میں ولولہ پیدا ہونا تھا۔ آج بھی جس روپ میں اس بل کو اسمبلی میں لانا تھا اور جسے امیڈمنٹس اوس میں ہونے چاہئے تھے ویسے نہیں ہیں۔ وہ پہلے جس طرح اپنے خیالات عوام کے سامنے پیش کرتے تھے جس عینک سے حالات کو دیکھتے تھے وہی عینک اب ڈھونڈ نکالنے کی ضرورت ہے۔ ان خیالات کو بش کر نے کے بعد میں اپنی تقریر ختم کرنا ہوں۔

శ్రీ ఎమ్. నరసింగరావు : అధ్యక్షా, ఈ బిల్లు ప్రతిపాదించకముందే కొందరు మిత్రులు మాట్లాడారు. మాట్లాడిన తరువాత ఆలోచనచేసాను. ఈ బిల్లును గురించి కొంతమందికి కొన్ని objections ఉండవచ్చును. ప్రజాభిప్రాయానికి పంపాలనే నిర్ణయానికి వచ్చాను. ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా అందుకు అంగీకరించారు. ఇప్పుడు first reading కు move చేస్తున్నాను.

Mr. Speaker : The question is :

“That the Madras Animals and Birds Sacrifices Prohibition (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1959, be read a first time.”

The motion was adopted.

శ్రీ ఎమ్. నరసింగరావు : అధ్యక్షా, ఈ బిల్లు యొక్క అవసరంగురించి ఎంతైనా చెప్పవచ్చును. ప్రతిగ్రామంలోను దేవాలయాలలో ఊరిదేవతలకు మేకలు, గొడ్డు, కోళ్ళేకాకుండా పొట్టేళ్ళను కూడా నరుకుతుంటారు ఈ బిల్లు చాలా అవసరం. కొందరు మిత్రులకు, ముఖ్యంగా ముస్లిములకు, ‘దగ్గా’వద్ద కాని జాతరలవద్దకాని ఇది apply అవుతుందేమో, అనే భయం ఉంది. వారి సంఖ్య ఎంత తక్కువగా ఉన్నా వారి అభిప్రాయాన్ని బట్టి ఈ బిల్లును public opinion తెలుసుకోవడం కోసము circulate చేయాలని కోరుతున్నాను.

Sir, I beg to move :

“That the Madras Animals and Birds Sacrifices Prohibition (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1959, be circulated for the purpose of eliciting public opinion thereon within six months.”

శ్రీ బసవ మానయ్య (ఆందోల్) : అధ్యక్షా, నేను దీనికి విరుద్ధంగా చెప్పదలచుకున్నాను. ఈ బిల్లును public opinion ను తెలుసుకొనుటకు పంపనవసరం లేదు. జంతుబలి కాకూడదని 1957 లో మద్రాసులో చేసిన చట్టం ఆంధ్రలో అమలులో ఉంది. ఈ తొమ్మిది సంవత్సరాలలోను ఈ చట్టంవల్ల ఫలానా ఇబ్బందులు కలిగాయని ఏమైనా agitation వచ్చిందా? Representations ఏమైనా ప్రభుత్వానికి వచ్చాయా? కనీసం ఊరేగింపులైనా, ఎక్కడైనా జరిపారా? అటువంటి రికార్డు ఎక్కడా లేదు. అటువంటిది ఉన్నట్టైనా మంత్రిగారు చెప్పలేదు. పోతులనుకూడా కొట్టివేస్తున్నారని మంత్రిగారు చెప్పారు.

నూటికి 85 మంది ప్రజలు వ్యవసాయమీద ఆధారపడిన మన దేశంలో పోతులను ఎక్కడు కొట్టేస్తుంటే సంబంధిత వ్యవసాయకమో వేరే చెప్పనక్కరలేదు ఇటువంటి నష్టాన్ని అపడానికీ అవసరమైన బిల్లు ఇది. ఫలానా అసోసియేషన్ నుంచి ఫలానా representation వచ్చిందాకూడా మంత్రిగారు చెప్పలేదు. 1956 లో ఆంధ్ర తెలంగాణాలేకమైన తరువాత అనేక బిల్లులను తీసుకువచ్చారు integration కు సంబంధించి కాని ఈ బిల్లుమాత్రం ఇప్పుడే తీసుకువస్తున్నారు. ఈడపాలెం జూరలో సుమారు 400, 500 గొర్రెలు కోయబడ్డాయి వేలకొలది గొర్రెలు, నూర్లకొలది పోతులు కోస్తుంటే వ్యవసాయానికి చాలా నష్టము. ఈ బిల్లును ఎవరో వ్యతిరేకంగా ఉంటారని ఊహించుకొని public opinion కు సంబంధించిన వలసిన అవసరం లేదు కొంతమంది ముస్లిముల మనస్సుకు కష్టంగా ఉండవచ్చునని మంత్రిగారు అన్నారు. అప్పర దారాకు ఒక ఉత్తరగ వ్రాసాడు. అందులో భారతదేశంలో ప్రభుత్వం నిలవాలంటే పశుబలి, హింస తీసివేయాలని చెప్పారు. అక్కటను అందరూ గౌరవంగా చూస్తారని వేరే చెప్పనవసరంలేదు. ఆయన దిశ ఇలాహ్ అనే ధర్మాన్ని ఏర్పాటుచేసి సామరస్యం, ఐక్యత గురించి చెప్పారు. పశుబలి ఉండకూడదనే విషయమై వేరే అభిప్రాయం ఉండడానికి అవకాశంలేదు తెలంగాణా జిల్లాలనుంచి ఇటువంటి బిల్లుకు వ్యతిరేకంగా ఒక మెమోరాండం ఆయినా రాలేదు ఇంకా ఏ ఏ సవరణలు అవసరమనే విషయంపై ఆలోచించి కమిటీ మంత్రిగారికి ప్రభుత్వంవారి మెమోరాండం సంస్థ కున్నాదు మనది 'జంభూరీ' విధానంపై నడిచే ప్రభుత్వం. ఈ ప్రభుత్వంలో ఏమీ జరిగినా రికార్డులో ఉండవలసిందేకాని మరొకపద్ధతి లేదు. ప్రజలు ఏదైనా కోరుతున్నారంటే దానికి రికార్డు ఉండాలి; representation ఉండాలి. కమిటీలు, అసోసియేషన్లు, సభలు, ఊరేగింపులు ఏమైనా జరిగినట్లుండాలి; ఈ బిల్లుకు వ్యతిరేకంగా అటువంటిదేమీ లేదు. ఏమీ లేకుండా, మంత్రిగారు ఋషిపతుగా 'నేను తెలుసుకున్నాను, నేను గ్రహించాను, నాకు పెద్ద 'ఇల్లామ్' అయినది' అంటే లాభంలేదు. ఫలానా తారీఖునాడు ఫలానా ప్రాంతంవారు ఈవిధంగా అప్లి కేషన్ పంపారు, ప్రజలలో ఒకవిధమైన వ్యతిరేకత ఉంది, అందువల్ల ఇది ప్రజాప్రభుత్వం కాబట్టి ఆలోచిస్తాము అంటే అవసరము. ఎటువంటి agitation లేదు, కనీసమైన కోరికకూడా లేదు. అందువల్ల ఈ బిల్లును ప్రజాభిప్రాయానికి సంబంధించిన వసరం లేదని గట్టిగా కోరుతున్నాను. ఇక్కడ మూడుకోట్ల ప్రజలకు ప్రాతినిధ్యం వహించే 300 మంది సభ్యులున్నారు. వారందరూ ఒప్పుకుంటున్నారు, ప్రభుత్వంకూడా కావాలనే అంటోంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : అది మీ రెట్టా చెబుతారు. వారు తేల్చాల్సికదా— మీ ఘట్టుకు మీరు వ్యతిరేకం.

శ్రీ బసవ మానయ్య : ఎవరూ వ్యతిరేకంగా ఉన్నట్లు ఇంతవరకు తెలియదు. ప్రయి వేటుగా అనుకోవడానికి సంబంధంలేదు. ప్రజాప్రభుత్వం అంటే రికార్డుమీదనే పని చేయవలసి ఉంటుంది. ఈ బిల్లును ప్రజాభిప్రాయం తెలుసుకోడానికి పంపనవసరం లేదని గట్టిగా చెబుతున్నాను.

శ్రీ సి. పి. తిమ్మారెడ్డి : అధ్యక్షా, ఇది సాంఘిక న్యాయానికి సంబంధించిన బిల్లు కాబట్టి దీర్ఘంగా ఆలోచించవలసి ఉంది. వైదిక కాలం నుంచి మనకు కొన్ని అలవాట్లున్నాయి. అప్పటినుంచి కొన్ని కొన్ని జరుగుతూ వస్తున్నాయి. అప్పుచుకూడా ఉండేది— ఆసురిక సంపత్తి, దైవిక సంపత్తి అని. అసురులు మాత్రమే హింసాకాండ చేస్తుండేవారు. ఖక్తి కూడా మూడు రకాలుగా ఉంటున్నది. సత్యగుణ ప్రధానం, రజోగుణ ప్రధానం, తమోగుణ ప్రధానం. భగవంతుడు అనేవాడొక డున్నాడని, మానవుడు మాత్రమే ప్రపంచానికి అధినేత కాడని, మానవునికి అతీతమైన శక్తి భగవంతుడని, మనం ఆయనక్రింద నేవకులమని, నిత్యమూ మనకు అభిస్తున్నదంతా భగవంతుని ప్రసాదమని, ఆయనకు మనం సేవచేయాలని ఖక్తి అని చెప్పడంలో మన అభిప్రాయం. ఇదే మన సాంప్రదాయం కూడా. ఖక్తి గలవాడు భగవంతుడు తనకు ఇచ్చినాడని అనుకుంటాడు. ఖక్తిలో మూడు రకాలున్నవని చెప్పాను.

సత్యగుణ ప్రధానులు అంటే కేవలము సాత్వికమైన.....

మిస్టర్ స్పీకర్ : అది పదిలేయండి. ఇంతకూ మాంసం తినవచ్చునా. తినకూడదా? Sacrifice చేయవచ్చునా, చేయకూడదా? దానిని గురించి చెప్పండి.

శ్రీ సి. పి. తిమ్మారెడ్డి : తమోగుణ ప్రధానులకు మాంసాహారము శాస్త్రములో చెప్పబడింది. తరువాత రజోగుణ ప్రధానులు కోరికలతో అనగా “నాకు మంత్రి పదవి కావాలి. నాకు ప్రమోషను కావాలి స్వామీ” అని భగవంతుని కోరేవారు. సత్యగుణ ప్రధానులు భగవంతుని సాన్నిధ్యమును మాత్రమే కోరుతారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : వారు కాఖాహారులా?

శ్రీ సి. పి. తిమ్మారెడ్డి : భగవద్గీతలో ఆహారాన్ని మూడు తెగలుగా చెప్పారు. సత్యగుణ ఆహారము, రజోగుణ ఆహారము, తమోగుణ ఆహారము. సత్యగుణ ఆహారము అనగా, వెయ్యి, స్వీట్సు, కుళ్ళని సదార్థములు, చాలా

రోజులు ఉండే పదార్థములు. రవిగుణ ఆహారము. అనగా ఉప్పు, వులుసు, కారము వగైరాలు మనస్సును ప్రకోపితజేసేవి. తమోగుణ ఆహారము అనగా రక్తము, మాంసము నుత్తు పదార్థాలు.

మిష్టర్ స్పీకర్ : ఎక్కువకుంది అట్లానే ఉన్నారు.

శ్రీ సి. పి. తిమ్మారెడ్డి : తమోగుణ ఆహారమును తీసుకునేవారు తమస్సు గల వ్యక్తులు. మానవుల తెగలలో కొంచెం చక్కవ grade లో శాస్త్రము నిర్ణయించింది.

మిష్టర్ స్పీకర్ : తక్కువ అంటే వారికి కోపం వస్తుంది.

శ్రీ సి. పి. తిమ్మారెడ్డి : పూర్వము నరబలి యిచ్చేవారు. రాంగారాంగా అది మంచిది కాదని చెప్పారు. ఇంతవరకు మానవునిలో తమస్సు చాలవరకు తగ్గిపోయిందని భావించవచ్చు. రశోగ్గుణము ప్రధానముగా ఉంది. గగనసీమల లోకి పోయి అల్లాడిపోయే శక్తి మానవునికి సూత్రమే ఉంది. ఇప్పుడున్న పరిస్థితులలో నరబలి అనే stage అరకట్టబడింది. రెండవ stage పశు, పక్షి, మృగాదులను బలిచేయడము. దీని గురించి చెప్పాలంటే ఫిలాసఫీ చాలాచూరం పోతుంది. ఎందుకంటే 'హింస' అనే పదానికి అర్థం 'కాయేన, వాచేన, మనసేన' అని మూడు రకాలయిన 'హింస' జరుగుతుందని శాస్త్రము చెబుతుంది. మనస్సు ప్రధానం. 'క్రిమినల్ కోడ్' ప్రకారం ఎట్లా ఉద్దేశ్యము ప్రధానమో ఖూనిచేయడం ఎట్లా ప్రధానం కాదో అట్లానే హింస చేస్తున్నామనే భావన ప్రధానముకాని హింస చేయడము నేయకపోవడము కాదు.

మిష్టర్ స్పీకర్ : స్పృగాన్ని కోస్తుంటే అది అరుస్తుంటే మళ్లా motive ఎక్కడనుంచి వచ్చింద?

శ్రీ సి. పి. తిమ్మారెడ్డి : I am coming to the point, Sir. ఇప్పుడున్న దానిని తీసివేయాలని చెప్పడము లేదు. సాగరికత అభివృద్ధి అయినది. ప్రపంచము మానవుని పెద్దనము క్రిందికి వచ్చినది. అనేక జీవరాసులపైన మానవుడున్నాడు. మనస్సు పశు పక్ష్యాదులకు ఉన్నది. చెట్టు చేమలకు లేదు. అన్నమయ ప్రాణమయములు కలిగింది చెట్టు. కాని అన్నమయ, ప్రాణమయ, మనోమయములు ప్రభావముగా కలిగినవి పశు, పక్షి, మృగాదులు. మానవునకు అన్నమయ, ప్రాణమయ, మనోమయములు మాత్రమే కాక విజ్ఞానమయ కోశముకూడా ఉంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : చంపి తినవద్దన్నారా ? ఏమన్నారు ?

శ్రీ సి. పి. తిమ్మారెడ్డి : వాస్తవము చెప్పవలసి వస్తే మాంసము తిన కూడదని శాస్త్రము చెబుతున్నది. మాంసము తింటే తమస్సు పెరుగుతుంది. తమస్సు పెరిగితే అజ్ఞానం పెరుగుతుంది. అజ్ఞానం పెరిగితే అధఃపతనానికి దారి తీస్తుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఎక్కువమంది మాంసము తినేవారున్నారు. Democracy అనిగా ఎక్కువమంది అభిప్రాయమే కదా ?

శ్రీ సి. పి. తిమ్మారెడ్డి : దానిని control చేయడానికి పీలు కాంపోవచ్చు.

శ్రీ బి. శంకరయ్య : ఏ శాస్త్రం ప్రకారం మాంసం తినకూడదు వైద్యశాస్త్ర ప్రకారమా ?

శ్రీ సి. పి. తిమ్మారెడ్డి : వైద్యశాస్త్రము కూడా మాంసం తినకూడదని చెప్పినది. "మాంసం మాంసేన ఊర్జితమ్" అన్నారు. కానీ మాంసంవల్ల మేధస్సు ఊర్జితము కాదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఇంతకూ యీ బిల్లును public opinion కి పంపమంటారా ? వద్దంటారా ?

శ్రీ సి. పి. తిమ్మారెడ్డి : ఒక విషయం గమనించాలి. బలి అవసరమాలేదా ? ముందు భక్తి ప్రధానము.

మిస్టర్ స్పీకర్ : భక్తి నంగతి వద్దు. బలి నంగతి చెప్పండి. టైము లేదు. ప్లీజ్ చేయాలి.

శ్రీ సి. పి. తిమ్మారెడ్డి : దేవాలయాలలో, పబ్లిక్ స్థలాలలో రక్తము చిందించడము వగైరా ఘనులు చేయడము సమంజసము కాదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : కాబట్టి public opinion కి పంపించమన్నారా ?

శ్రీ సి. పి. తిమ్మారెడ్డి : నేను చెబుతున్నట్లుగా ఇది చాలా awkward గా ఉంటుంది. భక్తి ఎందుకు వచ్చింది అంటే.....

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఇంక కూర్చోండి. I cannot allow. నేను అడ్డిగిన దానికి చెప్పండి. Public opinion కి పంపించమంటారా ?

శ్రీ సి. పి. తిమ్మారెడ్డి : దయచేసి పంపండి.

శ్రీ ఎం. రాజేశ్వరరావు (దివి - రిజర్వ్): అధ్యక్షా, అసలు Principal Act లో యీ బిల్లు ద్వారా చాలా చిన్న సవరణ మాత్రము తీసుకురాదలచు కున్నారు. Principal Act ప్రకారం దేవాలయాల పరిసరాలలో...

మిస్టర్ స్పీకర్ : Public opinion కి పోవడం గురించి చెప్పండి.

శ్రీ ఎం. రాజేశ్వరరావు : Public opinion కి పంపాలా వద్దా అనే విషయం వచ్చినప్పుడు అసలు Principal Act ఉండాలనే ఉద్దేశం ప్రభుత్వానికి ఉండా అనే సందేహం వస్తుంది. ఇంతకూ ఈ బిల్లులో ఎక్కడ బలి ఇవ్వకూడదు అనే place కు definition, విస్తృతము చేశారు. తరువాత ఆ విధముగా బలులు యిచ్చేదానికి 300 రూపాయలు జరిమానా ఉంటే, బరిమానా మూడ్రమే కాకుండా ఖైదు అన్నారు. జరిమానా ఎక్కువ చేశారు. Cognizable offence చేశారు. Main సిద్ధాంతాన్ని మార్చలేదు. ఈ చిన్న సవరణ చేయడానికి public opinion కి ఎందుకు పంపాలో నాకు అర్థంకాలేదు. అందుచేత యిప్పుడే pass చేస్తే బాగుంటుంది. అపోహలకు తావు యిచ్చినవాళ్ళము అవుతాము. మంత్రిగారు ప్రతిపాదించిన దానిని వ్యతిరేకిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. నరసింగరావు : అధ్యక్షా! Principal Act ను మనము మార్చడములేదు. హిందూ దేవాలయములలోపల, ఆవరణ లోపల బలి యివ్వకూడదని మనరాసు చట్టం 1958 ప్రకారం తన చోట ఖాయంగా ఉంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : వారనేది రేపు public opinion కి పంపితే అది కూడా ఖాయంగా ఉండదేమోనని.

శ్రీ ఎం. నరసింగరావు : దానిని తెలంగాణాకు కూడా apply చేస్తాము. ఇప్పుడు దానిని కొంచెం విస్తృతం చేయగా place of worship క్రింద చర్చలు వస్తాయి, దర్గాలు వస్తాయి. వచ్చేసరికి కొందరు represent చేస్తున్నారు. "మీరు యీ విధముగా public opinion కనుక్కోకుండా దర్గాల వరకు, చర్చిల వరకు apply చేస్తున్నారు. Public opinion కి పంపించాలో అని కోరినారు, ఆ కోరిక సబబైన కోరికే అనుకున్నాము. కనుక దీనిలో ప్రభుత్వము యొక్క పాలసీ మారినది అనుకోడానికి వీలులేదని మనవి చేస్తున్నాను.

Mr. Speaker : The question is :

“That the Madras Animals and Birds Sacrifices Prohibition (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1959, be circulated for the purpose of eliciting public opinion thereon within six months.”

The motion was adopted.

The Madras Estates Land (Reduction of Rent) (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1959, as reported by the Select Committee.

**The Minister for Revenue (Sri K. V. Ranga Reddy)* : Sir I beg to move :

“That the Madras Estates Land (Reduction of Rent) (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1959, as reported by the Select Committee, be read a second time.”

Mr. Speaker : Motion moved.

*శ్రీ బి. శంకరయ్య : అధ్యక్షా, ఈ రోజున ప్రవేశపెట్టడానికి అభ్యంతరం తెలుపుచున్నాను. అసెంబ్లీలో ఏ బిల్లును చర్చిస్తున్నప్పటికీ తెలుగులో దాని కాపీలను అందరికీ అందచేయాలని తమరు చెప్పారు. ఇదివరకు ఆవిధముగా అందచేయకుండా చర్చకు వస్తే యికమీద అట్లాంటిది జరగకూడదని చెప్పారు. ఈ బిల్లుయందు సెలక్టు కమిటీలో చాల మార్పులు వచ్చినవి. ఈ బిల్లుకు తెలుగు కాపీలు యివ్వలేను. తెలుగులో యిచ్చిన తరువాత చర్చకు వస్తే సవరణ ఇచ్చేదాని కవకాశముంటుంది. అందుచేత తెలుగులో యిచ్చి సవరణలు తీసుకొని చర్చిస్తే బాగుంటుంది.

Mr. Speaker : We shall take it up on Tuesday (15-12-1959). Office will give Telugu copies of the report to the members.

The Andhra Pradesh Ancient and Historical Monuments and Archaeological Sites and Remains Bill, 1959.

*The Minister for Finance (Sri K. Brahmananda Reddy) (on behalf of Sri S. B. P. Pattabhi Rama Rao, Minister for Education) : Sir, I beg to move :

"That the Andhra Pradesh Ancient and Historical Monuments and Archaeological Sites and Remains Bill, 1959, be read a first time."

ఈ బిల్లు తమందరి యెదుట ఉన్నది. చాల చిన్న బిల్లు. పెద్ద చర్చ జరగవలసిన విషయాలుకూడ లేవు. ఇంది లో స్టేటు మెంటు ఆఫ్ ఆర్కికల్చర్ అండ్ రిజన్సు సిపులముగానే మనవిచేయబడిచాయి.

Mr. Speaker : Motion moved.

శ్రీ పిల్లలమజ్జి వెంకటేశ్వర్లు : తెలుగులో ఈ బిల్లు కాపీలు ఇవ్వలేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : గెనరల్లో తెలుగు, ఇంగ్లీషు, ఉర్దూ భాషలలో publish అయింది. ఇంతకుముందు బిల్లులో సెలెక్టుకమిటీ stage లో చాల మార్పులు చేయబడినవి. కనుక తెలుగులో కాపీలు ఇవ్వమన్నాను.

*శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : స్టేట్సు యొక్క రెస్పాన్సిబిలిటీస్ ను గమనించి ఇండియాగవర్న మెంటు కమ్యూనికేషన్సును గమనించి ఈ బిల్లు ప్రవేశపెట్టడము జరిగింది. గౌరవసభ్యులు బాగా చర్చించి ఆమోదించాలని కోరుతున్నాను.

*శ్రీ కె. సుబ్బారావు : అధ్యక్షా, పురావస్తుశాఖకు సంబంధించిన బిల్లును ఈ సభలో ప్రవేశపెట్టినందుకు మంత్రిగారిని అభినందిస్తున్నాను. ఇంతవరకు ఒక్క హైదరాబాద్ ప్రాంతములోనే పురావస్తుశాఖ చక్కగా పనిచేస్తూ వుండేది. ఆంధ్రప్రదేశ్ము చాల చాకిత్రకముగా ప్రసిద్ధిచెందిన ప్రదేశము. ప్రతి ప్రాంతములోను కంటికికనపడకుండా మంటిలో కలిసిపోయిన భూఖండాల్లోనూ వున్నవి. ఎక్కడెక్కడ ఏమేమి వున్నదో తెలుసుకొనుటకు ఒక పట్టిని తయారు చేయించి యిచ్చుటవసరము. కోస్తాప్రాంతములోనేమి, నైజాముప్రాంతములోనేమి ఇక్ష్వాకుల కాలమునాటి అనేక ఖండాలు మంటిలో కలిసిపోయినవి

వున్నవి. వాటిని తీయించవలసిన అవసరమెంతైనా వుంది. ఎక్కడెక్కడ ఏమి దొరుకుతున్నవో చూసి, వాటిని సేకరించి ఇక్కడ వున్న ప్రసిద్ధ మ్యూజియమ్ లో పెట్టి, దానిని సెద్దచేసే వ్యవహారములో ఈ బిల్లు వుంది కాబట్టి అందరు ఆలోచన చేయవలె. మన పూర్వుల ప్రతిభ, ప్రావీణ్యములు, వారు ఏ పటిగడ్డన యిళ్ళుకట్టుకొని నివసించారు అనేవి చూపించేదానికే ఈ బిల్లు ఏర్పాటుయింది. ఇప్పుడున్న దేవస్థానాలను ఒక పట్టిగా తయారు చేయడమే కాకుండా ఆ దేవాలయాల పూర్వచరిత్రను ప్రకటించేసి ప్రతి ఒక్కరికి అంద చేయడ మవసరము. హైదరాబాదు ప్రాంతములోని రామప్ప దేవాలయమును గురించి. కాకతీయులనాటి కళను గురించి కొన్ని చిన్నపుస్తకాల రూపములో publish చేసి వంపినారు. అవి చాల ఉపయోగకరముగా నున్నవి. మద్రాసు కోస్తాలో వున్న ఆంధ్రప్రాంతాన్ని కూడ ఇందులో చేర్చి, ప్రతిజిల్లాలోను చూడ దగిన ప్రాంతాలను ఒక పట్టికగా తయారుచేయించి పెట్టేటటువంటిది బిల్లు. దీనిని వైర్యముతో తెచ్చినందుకు మంత్రిగారిని అభినందిస్తూ ఒప్పుకోవలసిన నాప్రార్థన.

*శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : అధ్యక్షా, ఇది చాలారోజుల క్రితమే రావలసిన బిల్లు అని భావిస్తున్నాను. ఇదివరకు సెంట్రల్ ఆక్టు వున్నది. Central Act వుండడమువలన ఎవరు శ్రద్ధ వహించాలో తేలక తేడాలు వస్తున్నవి. అంతకన్న ప్రధానమైన defect వుంది. కేంద్రప్రభుత్వ అధీనములో వుండుటచేత ఏవైన చరిత్రప్రసిద్ధమైన monuments కొరికితే వాటిని ఢిల్లీలో పెట్టడానికి తీసుకొనిపోయే ప్రయత్నము జరిగేది. నాగార్జున కొండవద్ద లభించిన పురాతన శిథిలాలను Central Government తీసుకొనిపోవాలని ప్రయత్నించింది. ప్రజలు తీవ్రంగా ప్రతిఘటించి అక్కడనుంచి కలశకుంభాన్ని తీసుకొనిపోవడానికి వీలులేదని చెప్పే ఉద్యమము ఆ రోజున వచ్చింది వాటిని గురించి శ్రద్ధతీసుకొనడములో రెండురకాలున్నవి. నాగార్జునకొండ శిల్పశిథిలాలను జాగ్రత్తగా వుంచుటకు కేంద్రము శ్రద్ధవహిస్తున్నది. కాని మెదక్ జిల్లాలోని కొండాపురము బోటిది చాల ప్రసిద్ధమైనదయినప్పటికి వాటి విషయములో శ్రద్ధవహించడము లేదు. వాటిని ముట్టుకోవద్దనిమాత్రం announcement యిచ్చారు. ఏలేశ్వరములోని పరిస్థితులను చూస్తే ఎవరికి సంబంధము లేని విధంగా బాధపడవలసి వస్తోంది. Central Government వారు శ్రద్ధ వహించడము లేదు. Provincial Government అక్కడకు శ్రీనివాసాచారిగారిని వెళ్ళమన్నది. మళ్ళీ డబ్బు అయిపోయిందని చెనక్కు

రమ్మన్నది. Central Government నా గార్డున సా గర్ కు లెక్కలేకుండా డబ్బయినా యివ్వడానికి సిద్ధపడినది. కాని Provincial Government ఎంతవరకు ఇస్తుందనేది ఆలోచించవలసిన విషయమే. మా అక్రద్ధకూడ కొంత ఉన్నది. ఈ బిల్లు ఇప్పుడే వస్తుందని అనుకోలేదు. అందువలన details లన్నీ study చేయలేదు. నా negligence అనే చెప్పకోవలసివస్తుంది. దానికి ఎవ్వరేమీ చేయలేదు. Spirit of the bill ను ఒప్పుకొంటున్నాము కనుక పనాడయినా ఇప్పుడున్న వద్దతికి మార్పు వచ్చేటట్లయితే ఒప్పుకొనడానికి ప్రయత్నము చేయవచ్చును. జాబితాలు తయారు చేయడమే కాకుండా స్థానికముగానే ఉన్న monuments ను స్థానికముగానే వుంచవలసి వుంటుంది. చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహంగారు వున్నారనుకోండి. వారి యిల్లు ఉంది. పొట్టి శ్రీరాములుగారి యిల్లు మద్రాసు స్టేటులో ఉంది. మరమేమీ చేయలేము. అట్లాంటివాటిని గూడ జాగ్రత్తగా ఉంచవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వముమీద ఉన్నది. ఇతర దేశాలలో పెళ్ళివంటి సుహృదవులయొక్క ఇండ్లను maintain చేయడానికి పీలులేపోయినా national importance క్రింద వాటిని జాగ్రత్తగా ఉంచాలని declare చేయడము జరుగుతున్నది. దానివలన దేశ చరిత్రను అర్థముచేసుకొనడానికి భావిసౌరులకు పీలువుతుంది. మనము తిక్కన్నగారి సేరు పింటాము. మనకు ఏమి తెలుస్తుంది? వారి ఘంటమును జాగ్రత్తగా ఉంచవలసిన అవసరమున్నది. అప్పుడే వారినిగురించి తెలుసుకొనడానికి పీలువుతుంది. పురాతన దేవాలయాలు అనేకమున్నవి. అవన్నీ శిథిలమయిపోతున్నవి. ఆ శిథిలాలను కొంతమంది తీసుకొనిపోయి ఇండ్లు కట్టుకొనడానికి ప్రయత్నము చేస్తున్నారు. దానివల్ల మనము నష్టపడుతున్నాము. అలా నష్టపడకుండా వాటినిగురించి శ్రద్ధతీసుకొనవలెను. వాటిని declare చేసి జాబితా తయారు చేయడమే కాకుండా రాష్ట్రప్రభుత్వము శ్రద్ధవహించి సరిగా నిర్వహించవలసిన అవసరముంది. కేంద్రప్రభుత్వము కూడ Archaeological effect లో decentralisation కావాలని అభిప్రాయానికి వచ్చింది. దానికి ఒక Regional Director ని వేశారు. Regional Director ఒక State కు సంబంధించకుండా ఉన్నందువల్ల అనేక చిట్కాలు వస్తున్నవి. ఉదాహరణకు విశాఖపట్టణములో ఒక డైరెక్టరు ఉన్నారు. బళ్ళారివద్ద హంపీలో ఒకరు వున్నారు. కర్నూలుజిల్లాకు సంబంధించిన area, ఆచుట్టుప్రక్కల మన్న area, హంపీలో వున్న Director గారి అధీనములో ఉంది. మహాబలేశ్వరము దగ్గరమొదలి

ఆ ప్రాంతమంతా విశాఖపట్టణముతో నున్న డైరెక్టరుగారి అధీనములో ఉంది. Central Government ను శ్రద్ధలేదు ఉదాహరణకు నాగార్జునకొండలో దొరికిన శిల్పశిథిలాలకు సమగ్రమైన చరిత్ర వ్రాయటానికి మొట్టమొదట ఒకరిని నియమించారు. వారు శ్రద్ధగా పనిచేస్తూ రిపోర్టు తయారు చేస్తున్నారు. ఇంతలో రిటైర్ అయిన efficient man అయిన రామ చంద్రన్ ఆను వ్యక్తిని వేసి ఈయన క్రింద ఆయనను పని చేయమన్నారు. ఆయన అలోచన ఒకటి. ఈయన ఆలోచన మరొకటి. ఆయన thoughts కు ఈయన thoughts కు తేడా వుండటంవల్ల research లో చాలా చిక్కులు వచ్చాయి. దానితో ఆయన వ్రాసిన రిపోర్టులో ఎన్నో మార్పులు చేయవలసి వచ్చాయి. మన దేశంలో అనేక కోటలు, ప్రసిద్ధిసిద్ధమైన ప్రదేశాలు, కొండపీడు మొదలయిన ప్రాంతాలు అనేకం వున్నాయి. పాత పూర్వజాతిలను తీసుకువస్తున్నామనే అభిప్రాయం లేకపోతే సంస్కరంచటానికి 'విష్టుకుండిన' చరిత్రవుంది. పెద్దవారిని తీసుకువచ్చి ఉపన్యాసములద్వారా వాటి ప్రాముఖ్యతను తెలియజేయాలి. వాటి ప్రాముఖ్యతను తెలుపకుండా కేవలం బొమ్మలను వుంచితే ముగ్గులకు ఉపయోగించుకోవటం జర్గతోంది. నాగార్జున కొండలో కొన్ని విగ్రహాలు lime stone తో తయారు చేయబడినవి. వాటిని కాల్చి ముగ్గుగా చేసుకొన్నారు అక్కడ వున్న ప్రజలు. మన దేశంలో ప్రవీణులు చాలమంది వున్నారు. మల్లంవల్లి సోమశేఖర శర్మగారు, పుట్టపర్తి శ్రీనివాసాచార్యులుగారు, మారేమండ రామారావుగారు — మిగిలిన వారిపేర్లు చెప్పలేదంటే ఎవరూ లేరని కాదు. యింకా చాలమంది మహానుభావులున్నారు — మొదలయిన వారితో మనకు ఎడైవ్జరి కమిటి ఏర్పాటు చేయటానికి ఏలువుంటే ఒక కమిటీని వేసి వాటి పునరుద్ధరణకు పూనుకొంటే జాగా వుంటుంది మనవి చేస్తున్నాను. చనిపోయిన గొప్పవారి గృహాలను, వారు ఉపయోగించిన పరికరాలను భవీష్యత్తుతో రాబోయే యువకులు ఉత్సాహపూరితంగా 'ఇది చా సంపద' అని చెప్పకొనేటట్లుగా ఒక ప్రదేశంలో శాశ్వతంగా వుంచాలి. పాత చరిత్రను మైలురాళ్ళుగా పెట్టుకొని ఆ పెద్దవారి ఉద్దేశాలను ఆశయాలుగా పెట్టుకొని ఈనాటి యువకులు ముందుకుపోతే భారతదేశకళ, ఆంధ్రదేశ సంస్కృతి సుస్థిరంగా వుంటుంది కాని ఇతర దేశాల నుండి వచ్చిన పద్ధతులలో మారిస్తే ఆ సంస్కృతి సుస్థిరంగా వుండదు. పాత చరిత్రకు continuity వుంటేనే ముందు చరిత్ర సుస్థిరంగా వుంటుంది. వీటన్నింటి

టిని దృష్టిలో నుంచుకొని రాష్ట్రప్రభుత్వానికి అలాచేసే అధికారం వుండే టట్లుగా యాక్టును చేయటం చాల అవసరమని భావిస్తూ దీనిని బలపరుస్తున్నాను.

*శ్రీ ఆర్. బి. రామకృష్ణరాజు(వడమల్ పేట్): అధ్యక్షా! ఈ బిల్లు చాల అవసరమైనదీ, ప్రయోజనమైనది అని నా అభిప్రాయము. గవర్నమెంటు ఇప్పటికే నా ఈ బిల్లు తెచ్చినందుకు వారిని నేను అభినందిస్తున్నాను. Ancient monuments అనేవి ఢిల్లీ ప్రభుత్వంచేత Central Act క్రింద శిథిలం కాకుండా కాపాడబడుతున్న విషయం మనకందరకు తెలుసు. ఏదైనా వారి దృష్టికి రావాలంటే బ్రహ్మాండమైన monument అయివుండాలి మన పూర్వపురాణాలు వీరినప్రాంతములు, వారి కట్టడములు మన ప్రాంతానికి సంబంధించి అనేక monuments వున్నాయి. వాటిని గమనించి శిథిలమైపోతున్న అటువంటి వాటిని ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకొని మరమ్మతు చేయించి కాపాడవలసిన అవసరం వుంది మా జిల్లాలో కొన్నిచోట్ల అటువంటివి వున్నాయి. కార్వెట్ నగరానికి సుమారు 5, 6 మైళ్ళ దూరంలో నిశ్చాకదుర్గం అనే దుర్గం ఒకటి వుంది. అచ్చట మన ప్రభువులు పరిపాలన సాగించారు. అచ్చట వారు కట్టిన పేజుగోపాలస్వామి దేవాలయం అద్భుతమైన శిల్పచాతుర్యంగల దేవాలయం. అదేవిధంగా ప్రభువులు నివారం చేయటానికి కట్టబడిన నగరులు, సిబ్బంది వుండటానికి కట్టినవి, చిన్న కోనేరు, ఏనుగులువుండే స్థలములు. అవి నీరు త్రాగటానికి రాతితోచేసిన తొట్లు, అద్భుత పనితనంతో నిండియున్నవి. అవి శిథిలమైపోతున్నాయి. అచ్చటకు పోవటానికి మార్గం దుర్గమంగావుంది. చెల్లు చేమలు మొలిచి పోవటానికి కష్టంగావుంది చుట్టు ప్రక్కలవారు అక్కడకు picnic కు పోతూవుంటారు కష్టమైనప్పటికీ నేను ఈమధ్యనే వెళ్ళాను. అక్కడ గల దేవాలయం బాగానే వుంది. కొద్దిగా మరమ్మతుచేస్తే శాశ్వతంగా వుంటుంది. ఆ ప్రదేశాన్ని చూడగానే దీనిని గవర్నమెంటు ఎందుకు తీసుకొని చేయకూడదు అనిపించింది. కాని Central Government వారి దృష్టికి రావటానికి తగిన హోదా దీనికి వుందా అనే సందేహం కల్గటంవల్ల దీన్ని గురించి ప్రయత్నించటానికి వీలులేకపోయింది. మన గవర్నమెంటువారు ఈ బిల్లును త్వరలోనే అమలులోనికి తెప్పించి అటువంటి పురాతనస్థలాలను శిల్పచాతుర్యమే కాకుండా చారిత్రకంగా ప్రసిద్ధిచెందిన స్థలాలను స్వాధీనం చేసుకొని కాపాడాలి. నేను చెప్పిన దుర్గంకు ఒక స్వామిదారుడు, అమలవదారుడు లేడు. అది అడవి ప్రాంతములో వుంది. ఆ అడవి గవర్నమెంటువారి స్వాధీనం అయినది. అది గవర్నమెంటువారి property అయినది కనుక ఎవరికి compensation ఇవ్వవలసిన అవసరంలేదు. కనుక దానిని గవర్నమెంటువారు తీసుకొని స్వల్పమైన

ఖర్చుతో చక్కపర్చవలసివుంది. ఇటువంటివి ప్రతి బిల్లాలోను పుండవచ్చు. వాటన్నింటిని గవర్న మెంటు స్వాధీనం చేసుకొని, ఎవరైనా టూరిస్టులు వచ్చి నపుడు చూడటానికి అనువుగా వుండటానికి తగిన సౌకర్యములు కలుగజేస్తే బాగుంటుందనీ, అటువంటి పనులు ఈ చట్టంచ్వారా త్వరలోనే జరుగుతాయని ఆశిస్తూ, ప్రభుత్వం ఆవిధంగా చేయాలని మనవిచేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను

*Sri S. Ranganatha Mudaliar : Speaker Sir, This is one of the most useful measures that have been brought by this Government during this session. In my opinion, this is the most useful legislative measure, marking an epoch in the history of Andhra Pradesh. This is one instance where we have got the integration from the Hyderabad side. Whereas all legislative measures have been brought and integrated from the Andhra side, this legislation is being integrated from the Telangana side, so that the legislation may be applicable to both the areas. Here, this is an integration inspired by the Hyderabad tradition. Another thing for which I wish to congratulate the Government of Andhra Pradesh is that the Government of Andhra Pradesh is the first Government in the south that has chosen to pass a measure like this. Even in Madras State, there is no such law as the measure that is now contemplated. In that way, the hon. Minister deserves our hearty congratulations. It looked at one time that the archaeological department was not receiving that kind of attention which it ought to receive from the hands of the Government. There was till recently a tendency—which tendency, I think, has been arrested once and for all by this measure to regard that archaeology was the sole concern of the centre.

So much so, the Archaeological Department that has been working so far has not received the kind of help which it ought to have received having regard to the fact that among the Southern States it is in Andhra Pradesh that all the most important historic remains are situated. There is much in literature and in history to show that the ancient rulers of Andhra were remarkable for encouraging arts. Apart from the archaeological wonders of Ellora and Ajanta, there are hundreds of archaeological curios and wonders

which require to be resuscitated, brought to light and protected. There are famous temples which are living temples and which are dead temples. Among the dead temples there are many wonderful specimens of Andhra architecture. The living temples of course are now receiving the best possible attention from the the Hindu Religious Endowments Department. There is no fear or anxiety with regard to temples like those at Tirupathi and Srisailem which are able to take care of themselves, but there are hundreds of temples lying all over the country under the debris of the earth which should be dug up and preserved. Therefore, it is necessary that this Government should infuse new life into the Archaeological Department.

It is a good thing that the Central Government have chosen to hand over what in their estimation are less important archaeological wonders. I wish they hand over even such great archaeological remains like Ellora and Ajanta to our care. There is no reason why the Centre should arrogate to itself the preservation of such monuments when we are capable of doing it ourselves.....

Mr. Speaker : Both Ellora and Ajanta are in Bombay.

Sri S. Ranganath Mudaliar : If not Ellora and Ajanta there are other archaeological remains in Andhra Pradesh, for instance Nagarjunakonda and Elleswaram. Some work has been done and some digging up has been done at these places, but-as the provision for the digging operations was not enough it was given up. It was unfortunate from the view point of archaeological history of Andhra Pradesh that some of these remains which are still under the earth, which are still to be excavated, are going to be immersed under the Kistna never to see the light of sun this side of eternity. But there are other things near Elleswaram, some very wonderful specimens. Much work has to be done here and I request the Government to see that before that area also goes under water, the archaeological treasures of ancient art should be brought to light and preserved at a place where they can be preserved for all time to come.

I once again congratulate the Government on bringing this measure and I thank you for having given me this opportunity of speaking.

**Smt. Masooma Begum (Patthargatti)* Mr. Speaker, I also rise to support the Bill before the House and congratulate the Minister for Education for bringing in such a measure and on piloting it.

There were quite a few archaeological excavations of Nagarjunakonda and Amaravathi which were taken away by the Centre with a view to having them in the Central Museum. This was protested by the Madras Government and they were retained at the Madras Museum. Since these archaeological remains belong to Andhra Pradesh, I would like to know if the Minister will use his influence and try to have them transferred and have them in our museum here. There are among these remains, some very fine and choice pieces, which we should retain in our museum. I would request the Minister to answer this point when he speaks on the Bill.

**Sri S. B. P. Pattabhi Rama Rao*: I am very thankful, Sir, for the kind suggestions made by the hon. Members. I have to say that though this subject has to be dealt with by the Centre—and it is being dealt with by the Centre—yet the States have got to look to some operations with regard to the monuments and other items. Hence, the Central Government has been pressing the States to look into the matter. The Centre also said that the States should take charge of some of the works with regard to the monuments of a historical nature. As such we had to bring in this legislation ..

ఇది Central subject అయినప్పటికీ, కొంతవరకు మన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో ఉన్నటువంటి ancient historical monuments, Central Government తీసుకోవటవంటివి, మనం important అనుకొన్నవి మన State Government preserve చేయకపోతే అవి కాలగర్భములో దాగి పోతాయి. అన్నీ Central Government వారు తీసుకోడానికి అవకాశం ఉండదు. పెద్దపెద్దవైతే అనగా నాగార్జునసాగర్ లాంటివి వారు తీసుకొంటున్నారు. కాని సామాన్యంగా All India nature ను attract చేసేవి కాకపోతే, మన State లో మనకు important అనుకొన్నవాటిని గురించి వారు

ఎక్కువ attention pay చేయరు. అందువల్ల ఏ State Government కు ఆ State Government ఒక Archeological Department ను అంటే పురావస్తు శాఖను పెట్టుకొని, అది, అటువంటివాటి నన్నిటిని preserve చేసుకొంటూ museums వగైరాలు ఏర్పాటు చేసుకొనడం అవసరమని వారు insist చేస్తూ వచ్చారు. ఇదివరకే Hyderabad Government దీనిని గుర్తించి, వారు ఒక Act ను పెట్టుకుని, ఇక్కడ ఒక Department of Archaeology నడుస్తూ వచ్చింది. కాని ఇదివరకు ఆంధ్ర area కు ఇటువంటి separate Department లేదు. అందుచేత ఈ ఆంధ్ర area ను కూడా కలిపి మొత్తము ఆంధ్రప్రదేశ్ కు ఈ శాసనం వర్తించేటట్లుగా ఏర్పాటుచేశాము. India లో చాలా States లో ఈ విధంగా ప్రత్యేక పురావస్తుశాఖ ఉన్నది. అందుచేత Director of Archaeology కి power ఇచ్చి తెలంగాణాలోనే కాకుండా ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని ఇతర ప్రాంతాలలోకూడా ఈ పని చేయటానికి బీలుగా సమగ్రంగా legislation గౌరవ సభ్యులు చెప్పినటువంటి సూచనలు కూడా మనస్సులో పెట్టుకొన్నాను కనుక రద్దీకుండా ఈ బిల్లును అంగీకరించమని కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : మానునూ బేగంబాబు "ఇంకా ఇతరచోట్ల ఉండేటటువంటి ఈ monuments మనకు సంబంధించి తీసుకొనివస్తారా?" అని అడుగుతున్నారు. మద్రాసులో ఉన్నటువంటివి, ఢిల్లీలో ఉన్నటువంటివి, అమరావతిలో ఉన్నటువంటివి అవి తీసుకొనివచ్చే దానికి ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ యస్. బి. పి. పట్టాభిరామారావు : అధ్యక్షా ! మన State level లో ఉన్నవన్నీ మన దగ్గరనే ఉన్నాయి. నాగార్జునసాగర్ లాంటి కొన్ని వస్తువులు Central Government వారు పెట్టుకొంటున్నారు. కొన్ని వాళ్ళు తీసుకోరు. అటువంటివన్నీ మనముతీసుకుని preserve చేయవలసి యుంటుంది. అదేవిధంగా మద్రాసులోగాని, ఇతరచోట్లకాని మనకు రావలసినవి ఏమైనా ఉంటే, వాటిని తప్పకుండా తీసుకొనివచ్చి ఇక్కడ పెట్టుకొంటాము. అయితే అది mutual consent తో జరగాలి. వారితో negotiate చేసి అవి తెప్పించుకోవలసినే అభిప్రాయంతో ఉన్నాము.

Mr. Speaker : The question is :

"That the Andhra Pradesh Ancient and Historical Monuments and Archaeological Sites and Remains Bill, 1959, be read a first time."

The motion was adopted.

Sri S.B.P. Pattabhi Ramarao : I beg to move :

“That the Andhra Pradesh Ancient and Historical Monuments and Archaeological Sites and Remains Bill, 1959, be read a second time.”

Mr. Speaker : Motion moved.

(Pause)

Mr. Speaker : The question is :

“That the Andhra Pradesh Ancient and Historical Monuments and Archaeological Sites and Remains Bill, 1959, be read a second time.”

The motion was adopted.

Clauses 2 to 5

Mr. Speaker : The question is :

“That Clauses 2 to 5 do stand part of the Bill.”

The motion was adopted.

Clauses 2 to 5 were added to the Bill.

Clause 6

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : Clause 6 (2) (c) (ii) says :

“to charge any fee for entry into, or inspection of the monument.”

ప్రజలకు చెప్పిన మాన్యువల్స్ ను చూడటానికి వచ్చేవారికి ఉత్సాహంగా ఉండాలి చూడటానికి డబ్బు పెట్టితే ఉత్సాహము పోతుంది. సామాన్యంగా ప్రజలురారు. డబ్బు వసూలు చేయమనేది delete చేయాలని కోరుతున్నాను

శ్రీ కె. సుబ్బారావు : అధ్యక్షా, వాటిని సామాన్య జనులందరూపోయి చూచే వరిస్థితిలేదు. వాటియొక్క వైభవమును తెలుసుకొనిచూచి ఆనందించాలని వెళ్ళేవారికి కొంతరుసుము (fees) పెట్టవచ్చును. వాటిని చక్కగా పరిరక్షించవలసి యుంటుంది.

శ్రీ యస్. బి. పి. పట్టాభిరామారావు : ప్రతిచానికి ఫీజ్ పెట్టరు. కొన్నింటికి మెన్ లైన్ చేయవలసిన ఖర్చులు పొచ్చుగా ఉన్నప్పుడు ఫీజ్ పెట్టుట వ్యాయము. ఇక్కడ సాలార్ జంగ్ మ్యూజియమునకు ఫీజ్ ఉన్నది. ఎన్నో

విలువగల వస్తువులను మైంపైన్ చేయాలి. ఇది కొన్నింటికి మాత్రమేగాని అన్నింటికి ఫీజ్ పెట్టరు. అవసరమైన వాటికొరకు ఈ ప్రొవిజన్ ఉండుట అవసరము.

Mr. Speaker : The question is :

“That Clause 6 do stand part of the Bill.”

The motion was adopted.

Clause 6 was added to the Bill.

Clauses 7 to 20

Mr. Speaker : The question is :

“That Clauses 7 to 20 do stand part of the Bill.”

The motion was adopted.

Clauses 7 to 20 were added to the Bill.

Clause 21

Sri Vivilala Gopalakrishnayya : Clause 21 says :

“Subject to the provisions of section 24 of the Ancient Monuments and Archaeological Sites and Remains Act, 1958, (Central Act 24 of 1958) an archaeological officer or an officer authorised by him in this behalf or any person holding a licence granted in this behalf under this Act (hereinafter referred to as the licensee) may, after giving notice in writing to the Director and the owner, enter upon and make excavations in any protected area.”

ఇంకెవరికో లై సెన్సు యి స్టే నష్టమువస్తుంది. మొదలు చివర లేకుండా త్రవ్వితే monuments deface అవుతాయి. ఇటుకలు ఉంటాయి, చెబ్బు తగిలితే ముక్కలు అవుతాయి. కనుక త్రవ్వకం పనికి లై సెన్సులు ఇస్తే వారి యిష్టము వచ్చినట్లుచేస్తే అసలు monuments preserve చేయాలనేదానికే భంగము వాటిల్లుతుంది. అక్కడ ఆఫీసరు ఉంటాడు కాబట్టి యితరులకు లై సెన్సు యివ్వడమనేవర్గతి తీసివేయాలి.

శ్రీ యస్. బి. పి. పట్టాభిరామారావు : Excavation work ఎవరికై నా contract పద్ధతిని entrust చేయవలసి యుంటుంది. అటువంటప్పుడు లై సెన్సు యివ్వడం అవసరం. దీనిని ఇదివరకు హైదరాబాదు ఆక్టులో ఉన్నదానినుంచి కాపీచేశారు.

Mr. Speaker : The question is :
“That Clause 21 do stand part of the Bill.”

The motion was adopted.

Clause 21 was added to the Bill.

Clause 22 to 39

Mr. Speaker : The question is :
“That Clauses 22 to 39 do stand part of the Bill.”

The motion was adopted.

Clauses 22 to 39 were added to the Bill.

Clause 1

Mr. Speaker : The question is :
“That Clauses 1 do stand part of the Bill.”

The motion was adopted.

Clause 1 was added to the Bill.

Preamble

Mr. Speaker : The question is :
“That Preamble do stand part of the Bill.”

The motion was adopted.

The Preamble was added to the Bill.

Sri S. B. P. Pattabhi Rama Rao : Sir, I beg to
move:

“That the Andhra Pradesh Ancient and Historical
Monuments and Archaeological Sites and Remains
Bill, 1959, be read a third time and passed.

Mr. Speaker : Motion moved.

(Pause)

Mr. Speaker : The question is :

“That the Andhra Pradesh Ancient and Historical
Monuments and Archaeological sites and Remains
Bill, 1959, be read a third time and passed.

The motion was adopted.

*The House then adjourned till Nine of the Clock
on Saturday, the 12th December, 1959.*